

Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky Zdraví pro všechny v 21. století

zpráva o plnění dílčích úkolů a aktivit za rok 2004

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy

Obsah

1. Seznam aktivit ke splnění dílčích úkolů Zdraví 21, u kterých má MŠMT přímou odpovědnost za jejich splnění	3
2. Seznam aktivit ke splnění dílčích úkolů Zdraví 21, u kterých MŠMT sdílí odpovědnost za jejich splnění	18
3. Seznam aktivit ke splnění dílčích úkolů Zdraví 21, u kterých MŠMT spolupracuje na jejich splnění	25
Vybrané semináře DVPP (dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků) organizované přímo řízenými organizacemi MŠMT v roce 2004.....	43
Přehled vybraných finančních výdajů zaměřených na "Zdraví 21" v roce 2004	44
Seznam použitých zkratk (doplňný o zkratky používané v resortu školství, mládeže a tělovýchovy)	45

Shrnutí:

Komplexní program Zdraví 21 (usnesení vlády České republiky č.1046 ze dne 30. října 2002 byl přijat Dlouhodobý program zlepšování zdravotního stavu obyvatelstva České republiky Zdraví pro všechny v 21. století - dále jen „Zdraví 21“) plní resort školství především v oblasti výchovy, vzdělávání, výzkumu, tělovýchovy a sportu. S těmito základními oblastmi souvisí řada navazujících systémových činností, jako je například legislativa, další vzdělávání pedagogických pracovníků, dotační programy atp., v nichž jsou aktivity a úkoly programu Zdraví 21 začleněny.

Jak je uvedeno v Programu Zdraví 21, obsah a úroveň vzdělání silně determinují postoje ke zdraví. Důležitým předpokladem dobrého zdraví je i sociální postavení lidí, které se statisticky zvyšuje s úrovní dosaženého vzdělání. Proto je kvalitní a vyšší dosažené vzdělání, které je zároveň jedním z cílů celkové reformy školství, zároveň předpokladem pro dobré zdraví lidí. Tento podstatný aspekt zdraví však nemůže být vzhledem k své rozsáhlosti zařazen do této zprávy.

V souvislosti s výše zmiňovanou celkovou reformou školství, vycházející ze zásad Národního programu rozvoje vzdělávání (Bílé knihy), byla v roce 2004 připravována řada právních předpisů, které vstoupily v platnost v roce 2005. Programu Zdraví 21 se týká především zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Zásady udržitelného rozvoje, bezpečnost a ochrany zdraví jsou stanoveny jako jedny ze zásad a cílů školského zákona, dále rozpracované v jednotlivých paragrafech a navazujících předpisech. Tak je např. stanovena povinnost žáků a studentů dodržovat předpisy a pokyny školy k ochraně zdraví a bezpečnosti. Rámcové vzdělávací programy, které stanoví zejména konkrétní cíle, formy, délku a povinný obsah vzdělávání, obsahují i

podmínky bezpečnosti a ochrany zdraví. Jsou závazné pro tvorbu školních vzdělávacích programů, hodnocení výsledků vzdělávání dětí a žáků, tvorbu a posuzování učebnic a učebních textů a dále jsou závazným základem pro stanovení výše přidělovaných finančních prostředků. (RVP viz dále, např. bod 4.1.1.)

Z navazujících právních předpisů je potřebné uvést např. vyhlášku č. 48/2005 Sb., o základním vzdělávání a některých náležitostech plnění povinné školní docházky, vyhlášku č. 107/2005 Sb., o školním stravování, vyhlášku č. 64/2005 Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, vyhlášku č. 72/2005, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních atp.

Uplatňování předpisů v praxi, průběh a výsledky vzdělávání zjišťuje a hodnotí Česká školní inspekce. Její pracovníci procházejí v souladu s programem Zdraví 21 vzděláváním v oblasti výchovy ke zdraví.

Dotační programy vyhlášené ministerstvem podporují volnočasové a sportovní aktivity, vysoké školy, vědu a výzkum, prevenci sociálně patologických jevů atp. (Část z nich včetně konkrétních údajů o prostředcích vynaložených v roce 2004 je v příloze.)

Vysoké školy pedagogického směru věnují výchově ke zdraví stále více pozornosti, jsou akreditované vzdělávací programy připravující učitele pro výuku rámcových vzdělávacích programů. S pregraduální přípravou úzce souvisí i postgraduální vzdělávání. Další vzdělávání bylo pedagogickým pracovníkům stanoveno zákonem č. 563/2005 Sb., o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů, jako povinnost. K dalšímu vzdělávání přísluší pedagogickým pracovníkům volno v rozsahu 12 pracovních dnů ve školním roce. Další vzdělávání je uskutečňováno na vysokých školách, v zařízeních dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a v jiných zařízeních na základě akreditace udělené ministerstvem. (Přehled o seminářích dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků v oblasti výchovy ke zdraví organizovaných přímo řízenými organizacemi MŠMT je obsažen v příloze.)

1. Seznam aktivit ke splnění dílčích úkolů Zdraví 21, u kterých má MŠMT přímou odpovědnost za jejich splnění

2.3.1: Zlepšovat systém vzdělávání a prosazovat systém celoživotního vzdělávání, které umožní měnit nebo zvyšovat kvalifikaci, zejména osobám se změněnou pracovní schopností vzniklou z důvodu jejich zdravotního stavu, věku, sociálního postavení aj., a to provázaně se systémem poskytování podpory vhodného poradenství pro volbu povolání, odborný výcvik a rehabilitaci

Odpovědnost: MŠMT

Spolupráce: MPSV, MZ, VÚP

Termíny: průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Zákon o dalším vzdělávání

MŠMT předložilo k projednání do vlády návrh věcného záměru zákona o dalším vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o dalším vzdělávání). Návrh věcného záměru zákona popisuje prostor dalšího vzdělávání, který není dosud upraven jinými právními předpisy. Navazuje na vládou schválenou Strategii rozvoje lidských zdrojů a svým zaměřením je plně v souladu s hlavními principy dalšího vzdělávání uznávanými v zemích Evropské unie. Hlavním cílem navrhované právní úpravy je zejména navrhnout univerzální systém zhodnocení dosaženého vzdělání mimo vzdělávací soustavu a umožnit všem zájemcům o uznání tohoto vzdělání transparentní a objektivní způsob ověření jejich dovedností a vědomostí - nevyjímaje lidi se zdravotním postižením či jinak znevýhodněné. Návrh zákona rovněž spoluvytváří motivující prostředí k účasti na dalším vzdělávání - zejména pro osoby s nízkou kvalifikací či pro osoby s potřebou si kvalifikaci rychle a efektivně změnit, zvýšit či rozšířit. Předpokládá se vytvoření poradenského systému, v rámci kterého budou zájemcům o účast v kursech dalšího vzdělávání a dalším osobám bezplatně poskytovány informační a poradenské služby týkající se studia v těchto kursech a možností uplatnění výsledků dalšího vzdělávání a napomáhající zájemcům o další vzdělávání orientovat se v nabídce těchto kursů, zejména v návaznosti na jejich získanou kvalifikaci a na potřeby vzdělanostní struktury např. v kraji.

Vzdělávací potřeby jedince se zdravotním postižením

Zohledňování vzdělávacích potřeb jedince se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním je v souladu s čl. 23 Úmluvy o právech dítěte. Toto východisko je rovněž formulováno v § 2 zákona č. 561/2004 Sb., zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon). Vzdělávání dětí, žáků nebo studentů se speciálními vzdělávacími potřebami řeší nový školský zákon, především v § 16. Zákonem je garantováno vzdělávání, jehož obsah, formy a metody odpovídají vzdělávacím

potřebám dětí, žáků nebo studentů se speciálními vzdělávacími potřebami, tj. též dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením a zdravotním znevýhodněním. Zákon umožňuje využívat široké škály opatření směřující k zlepšování podmínek ve vzdělávání a respektování speciálních vzdělávacích potřeb uvedené skupiny dětí, žáků nebo studentů, k uplatňování principu individualizace a diferenciací vzdělávacího procesu. Zákon významným způsobem posílil individuální integraci dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením do škol hlavního vzdělávacího proudu; významným krokem ke zlepšení podmínek vzdělávání dětí, žáků nebo studentů se speciálními vzdělávacími potřebami je možnost ustavení funkce asistenta pedagoga ve třídě.

Studentům vychází vstříc i program Maturita bez handicapu, který je již po několik let zaváděn do praxe. Úpravou formy maturitní zkoušky minimalizuje resp. odstraňuje handicap žáků se zdravotním postižením.

4.1.1: Prohlubovat systém vzdělávání a výchovy k zodpovědnosti za zdraví

Odpovědnost: MŠMT

Spolupráce: MZ, SZÚ, územní samosprávné celky

Termíny: průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Systém vzdělávání v sobě zahrnuje obsah vzdělávání, stanovený v nově schválených nebo připravovaných rámcových vzdělávacích programech, pregraduální i postgraduální vzdělávání pedagogických pracovníků a další složky, včetně legislativy (viz úvodní shrnutí problematiky).

Rámcové vzdělávací programy pro předškolní až gymnaziální vzdělávání

Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání (RVP PV) a Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání (RVP ZV) byly vydány opatřeními ministryně. V červnu 2004 byla vydána pilotní verze Rámcového vzdělávacího programu pro gymnaziální vzdělávání. Rámcové vzdělávací programy jsou kurikulární dokumenty na státní úrovni, podle nichž budou vytvářeny na školách školní vzdělávací programy. Orientují se především na klíčové kompetence, tj. souhrn vědomostí, dovedností, schopností, postojů a hodnot důležitých pro osobní rozvoj a uplatnění každého člena společnosti. Klíčové kompetence nestojí vedle sebe izolovaně, různými způsoby se prolínají, jsou multifunkční, mají nadpředmětovou podobu a lze je získat vždy jen jako výsledek celkového procesu vzdělávání. Proto k jejich utváření a rozvíjení musí směřovat a přispívat veškerý vzdělávací obsah i aktivity a činnosti, které ve škole probíhají.

V RVP PV „Zdravotní výchova“ prolíná celým dokumentem, explicitně je výchova ke zdraví vyjádřena v očekávaných kompetencích oblasti Dítě a jeho tělo.

Součástí RVP ZV a RVP GV je vzdělávací oblast „Člověk a zdraví“, rozčleněná do dvou vzdělávacích oborů: Výchova ke zdraví a Tělesná výchova, do níž je zahrnuta i Zdravotní tělesná výchova. Vzdělávací oblast cílevědomě prohlubuje vztah žáků ke zdraví a ovlivňuje kvalitu jejich budoucího života v dospělosti.

V etapě základního vzdělávání jsou za klíčové považovány: kompetence k učení; kompetence k řešení problémů; kompetence komunikativní; kompetence sociální a personální; kompetence občanské; kompetence pracovní. Veškeré tyto kompetence přispívají k zlepšování zdraví člověka, chápaného jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody. Výslovně je podpora zdraví uvedena mezi kompetencemi občanskými, (žák se) „rozhoduje v zájmu podpory a ochrany zdraví a trvale udržitelného rozvoje společnosti“.

Ve vzdělávacím obsahu RVP ZV je učivo chápáno jako prostředek k osvojení činnostně zaměřených očekávaných výstupů, které se postupně propojují a vytvářejí předpoklady k účinnému a komplexnímu využívání získaných schopností a dovedností na úrovni klíčových kompetencí.

Vzdělávací obor Výchova ke zdraví v RVP ZV svým vzdělávacím obsahem bezprostředně navazuje na obsah vzdělávací oblasti Člověk a jeho svět na prvním stupni. Žáci si upevňují hygienické, stravovací, pracovní i jiné zdravotně preventivní návyky, rozvíjejí dovednosti odmítat škodlivé látky, předcházet úrazům a čelit vlastnímu ohrožení v každodenních i mimořádných situacích. Rozšiřují a prohlubují si poznatky o rodině, škole a společenství vrstevníků, o přírodě, člověku i vztazích mezi lidmi a učí se tak dívat se na vlastní činnosti z hlediska zdravotních potřeb a životních perspektiv dospívajícího jedince a rozhodovat se ve prospěch zdraví.

Vzdělávací obor Tělesná výchova jako součást komplexnějšího vzdělávání žáků v problematice zdraví směřuje na jedné straně k poznání vlastních pohybových možností a zájmů, na druhé straně k poznávání účinků konkrétních pohybových činností na tělesnou zdatnost, duševní a sociální pohodu. Předpokladem pro osvojování pohybových dovedností je v základním vzdělávání žákův prožitek z pohybu a z komunikace při pohybu, dobře zvládnutá dovednost pak zpětně kvalitu jeho prožitku umocňuje.

Charakteristické pro pohybové vzdělávání je rozpoznávání a rozvíjení pohybového nadání, které předpokládá diferenciaci činností i hodnocení výkonů žáků. Neméně důležité je odhalování zdravotních oslabení žáků a jejich korekce v běžných i specifických formách pohybového učení - v povinné tělesné výchově, případně ve zdravotní tělesné výchově. Proto se nedílnou součástí tělesné výchovy stává tematický okruh Zdravotní tělesná výchova se svými korektivními a vyrovnávacími cvičeními, která jsou podle potřeby preventivně využívána v hodinách tělesné výchovy pro všechny žáky nebo jsou zadávána žákům se zdravotním oslabením místo činností, které jsou kontraindikací jejich oslabení.

Škola má současně možnost nabízet veškerý obsah Zdravotní tělesné výchovy žákům III. (příp. II.) zdravotní skupiny v samostatných vyučovacích hodinách (jako adekvátní náhradu povinné tělesné výchovy nebo jako rozšíření pohybové nabídky v dalším vyučovacím předmětu dotovaném z disponibilní časové dotace). Tato nabídka vychází ze situace v moderní společnosti, která v mnohém život usnadňuje, ale paradoxně tím vyvolává už v dětském věku četná zdravotní oslabení, která je nutné napravovat a korigovat (z nedostatku intenzivního a vhodně zaměřeného pohybu, z dlouhodobého setrávání ve statických polohách, z nadměrného příjmu potravy v nevhodné skladbě, z nekvalitního ovzduší, z četných stresových situací, nepříznivých sociálních vztahů atd.). Základní vzdělávání tak reaguje na poznatky lékařů, že zdravotních oslabení v celé populaci přibývá a zdravotně oslabené dítě potřebuje větší množství spontánních i cíleně zaměřených pohybových aktivit než dítě zdravé. Účast ve zdravotní tělesné výchově vede žáky k poznání charakteru jejich zdravotního

oslabení i míry a rozsahu omezení některých činností. Současně předkládá konkrétní způsoby ovlivňování zdravotních oslabení (speciální cvičení, všestranně zaměřené pohybové činnosti, relaxační techniky, plavání atd.) a jejich zařazování do denního režimu žáků.

Uplatňování předpisů v praxi, průběh a výsledky vzdělávání zjišťuje a hodnotí Česká školní inspekce.

Problematika výchovy ke zdraví a tělesné výchovy se v gymnaziálním vzdělávání dále řeší spolu s pilotními školami.

Středoškolské vzdělávání

Na úkolu prohlubovat systém vzdělávání a výchovy k zodpovědnosti za zdraví se podílí také odborná složka vzdělávání v závislosti na profilu absolventů, výchovně vzdělávacích cílech a obsahu jednotlivých vzdělávacích programů schválených MŠMT.

Výrazně je tento systém obsažen v oborech vzdělávání zaměřených na zdravotnictví, pedagogiku, sociální péči, obchod, společné stravování, hotelnictví, v nichž je prohloubena zodpovědnost za zdraví zákazníků a hostů při prodeji zboží, poskytování stravovacích, ubytovacích a souvisejících služeb.

Žáci si v odborných předmětech, odborném výcviku a odborné praxi osvojují zásady bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, ochrany životního a pracovního prostředí, zásady zdravé výživy a uplatňují je při přípravě pokrmů a nápojů, znají sortimentní skupiny zboží, zabezpečují prodej kvalitních a bezpečných výrobků splňujících nároky na ochranu životního prostředí v souladu s právními předpisy platnými nejen v rámci ČR, ale i předpisy EU, které musí naše společnost respektovat.

Společným výchovně vzdělávacím cílem odborné přípravy je zkvalitňovat připravenost absolventů učebních a studijních oborů na jejich budoucí povolání v souladu s požadavky, které jsou obsaženy v profilech absolventů jednotlivých oborů.

Pregraduální vzdělávání

Výchova ke zdravému životnímu stylu je realizována ve vzdělávání vysokých škol v následujících studijních programech:

- Učitelství pro mateřské školy
- Učitelství pro 1. stupeň základních škol
- Speciální pedagogika
- Učitelství pro základní školy – obor tělesná výchova pro 2. stupeň základních škol
- Učitelství po střední školy – studijní obor rodinná výchova
- Učitelství pro základní školy, učitelství pro střední školy – ve všeobecném základu je nabízena řada povinných, povinně volitelných a výběrových předmětů, jejichž součástí je výchova ke zdraví

- Pedagogické asistentství rodinné výchovy a výchovy ke zdraví pro základní školy

4.1.4: Pokračovat v systematické prevenci násilí a šikany ve školách a školských zařízeních	
Odpovědnost:	MŠMT
Spolupráce:	územní samosprávné celky
Termíny:	průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

V souladu s Metodickým pokynem ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení č.j. 28275/2000-22, s využitím „Specifického programu proti šikanování a násilí ve školách a školských zařízeních“ (program finančně podpořilo MŠMT, je k dispozici na jeho webových stránkách a odborně je veden PaedDr. Michalem Kolářem), byly rozpracovány pokyny k pokračování systematické prevence násilí a šikany ve školách a školských zařízeních v Souboru pedagogicko - organizačních informací pro základní školy, střední školy, speciální školy, vyšší odborné školy a školská zařízení na školní rok 2003/2004 (č.j. 13787/2003-20) a Souboru pedagogicko - organizačních informací pro základní školy, střední školy, speciální školy, vyšší odborné školy a školská zařízení na školní rok 2004/2005 (č.j. 12 711/2004-20).

Obsahem poradenských služeb ve školách a školských zařízeních je činnost přispívající zejména mimo jiné k prevenci a řešení výukových a výchovných obtíží, sociálně patologických jevů (zejména šikany a jiných forem agresivního chování, zneužívání návykových látek) a dalších problémů souvisejících se vzděláváním a s motivací k překonávání problémových situací. Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole zpravidla výchovným poradcem a školním metodikem prevence, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem.

Ke standardním činnostem školního metodika prevence vymezeným v příloze č. 3 vyhlášky č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, patří i koordinace aktivit školy v oblasti prevence násilí a šikanování.

Jednou z hlavních součástí služeb poskytovaných poradenskými službami je práce s klimatem jednotlivých tříd a celé školy, která je považována za nejefektivnější formu primární prevence šikanování. Základem je monitoring a screening vztahů ve třídních kolektivech a práce s jeho výsledky. Cílem je vytváření dobré školní atmosféry a rozvíjení pozitivních vztahů mezi dětmi ve škole.

Projekty s cílem primární prevence sociálně patologických jevů včetně šikany byly podpořeny v rámci dotačního řízení „Programů na podporu aktivit v oblasti prevence sociálně patologických jevů v působnosti resortu MŠMT“ (viz příloha Přehled vybraných finančních výdajů zaměřených na "Zdraví 21" v roce 2004). Projekty řešící problematiku násilí a šikany dotované za rok 2004 byly vyhodnoceny

v souladu s metodickým pokynem k prevenci a řešení šikanování č.j.: 28275/2000-22 a Strategií prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2001-2004 č.j.: 12418/2001-51.

Metodickou podporu učitelům a dalším pedagogickým pracovníkům zajišťují přímo řízené organizace MŠMT, např. IPPP publikuje čtvrtletníku Pedagogicko-psychologické poradenství (vydává IPPP ČR, ISSN 1214-7230), vytváří metodické materiály jako podklady pro práci s problematikou násilí ve školním prostředí (jsou distribuovány na seminářích a v rámci vzdělávacích programů) a obecně metodicky podporuje školy, školská poradenská zařízení a školská zařízení preventivně výchovné péče v této oblasti.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků viz příloha.

4.1.5: Pokračovat ve vytváření podmínek pro volnočasové aktivity pro děti a mládež, aktivity strukturované, definované a organizované (i nepřímým způsobem)

Odpovědnost: MŠMT, územní samosprávné celky

Spolupráce: neziskové organizace

Termíny: průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

MŠMT v rámci Programů státní podpory práce s dětmi mládeží pro nestátní neziskové organizace v roce 2004 finančně podpořilo volnočasové aktivity, systematickou činnost základních článků NNO, vzdělávání, zahraniční výměny, práci s neorganizovanými dětmi a mládeží, investiční akce k zlepšení materiálně-technických podmínek neziskových organizací pracujících s dětmi a mládeží. Celkově bylo podpořeno na 237 organizací ve výši 184 mil. Kč.

4.1.6: Pokračovat ve vytváření podmínek pro volnočasové sportovní aktivity

Odpovědnost: MŠMT, územní samosprávné celky

Spolupráce: nestátní organizace

Termíny: průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Vytváření podmínek pro volnočasové aktivity mládeže je součástí „Směrů státní politiky ve sportu na léta 2004 – 2006“ jako jedna z priorit a je realizováno prostřednictvím Veřejně prospěšných programů a projektů „Sport pro všechny“, na které žadatelé získávají státní dotace. Oblast volnočasových sportovních aktivit mládeže je podporována ze státních dotací ve 4 oblastech:

Střediska volného času dětí a mládeže

Systém přípravy sportovně-talentované mládeže

Nabídka sportovních aktivit prostřednictvím občanských sdružení ve sportu prostřednictvím programů se zaměřením na děti a mládež

Vytváření podmínek pro neorganizované sportovní formy

Na podporu organizovaných forem volnočasových aktivit mládeže Sport pro všechny se v ČR v r. 2004 vynaložilo cca 303 070 tis. Kč v neinvestičních dotacích a další prostředky na provoz, údržbu a investice sportovních zařízení, které nelze specifikovat, jelikož jsou společné jak pro mládež, tak dospělé.

4.1.7: Pokračovat ve vytváření podmínek pro zapojení zdravotně oslabených do hodin Zdravotní tělesné výchovy Odpovědnost: MŠMT, zřizovatelé škol Termíny: průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Viz 4.1.1., Zdravotní tělesná výchova v RVP ZV. Problematika zdravotní tělesné výchovy byla v poslední verzi RVP ZV začleněna přímo do tělesné výchovy a školy mají povinnost nabídnout její obsah buď všem žákům, nebo vytvářet samostatný předmět, případně realizovat oba postupy.

4.2.2: Rozvíjet vzdělávání osob, které se věnují profesionálně i neprofesionálně výchově dětí a mládeže se zřetelem na snižování úrazů při mimoškolní činnosti ve školním roce i v době školních prázdnin. Odpovědnost: MŠMT Spolupráce: MPSV, MZ, MDS, MV, územně samosprávné celky Termíny: průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Po celý rok 2004 byli proškolení vedoucí zájmových útvarů pracujících s dětmi, kteří pořádají letní tábory pro děti, ale i další dobrovolní pracovníci s dětmi a mládeží. Akreditovaná pracoviště SVIS Prachatice, IDM a IZV Hořovice pokryla dostatečně vzdělávání lektorů pro tato vzdělávání. Pracoviště proškolila v 43 vzdělávacích akcích 620 vedoucích letních táborů. Bylo pořádáno 148 vzdělávacích akcí, kterých se zúčastnilo 1 860 pracovníků s dětmi a mládeží. Vedle těchto institucí vzdělávání dále organizovali samostatně i jednotlivé NNO, které MŠMT finančně podporovala. Organizace, které získaly státní dotaci na letní tábory, musely mít všechny vedoucí na táborech proškolené v akreditovaných kurzech. MŠMT udělilo akreditaci 35 NNO, kteří v loňském roce v kurzech proškolili 2100 hlavních vedoucích letních táborů a v dalších vzdělávacích aktivitách finančně podporovaných MŠMT se vzdělávalo 1 500 pracovníků s dětmi a mládeží.

4.3.1: Nadále aplikovat komplexní přístup k rizikovému chování dětí a mládeže, vč. komerčního sexuálního zneužívání dětí Odpovědnost: MŠMT Spolupráce: MPSV, MV, MZ, Rada vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky, Subkatedra dorostového lékařství IPVZ, SZÚ, HS Termíny: průběžně
--

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Komplexní přístup k rizikovému chování dětí a mládeže je aplikován v souladu se schválenou Strategií prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy na období 2001-2004 č.j. 12 418/2001-51.

V souvislosti se zpracováním Zprávy o plnění Národního plánu boje proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí, včetně jeho aktualizace na další období (do 30. 6. 2004), a usnesením vlády České republiky č. 718 ke Zprávě o plnění Národního plánu boje proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí (léta 2002 až 2004) a jeho aktualizaci na další období (léta 2004 až 2006), byl distribuován Sborník z 2. národní a I. středoevropské konference „Násilí na dětech“ a Sborník z 11. celostátního kongresu o sexuální výchově v České republice na poradenská pracoviště a vybrané střední školy. Sborník z 12. celostátního kongresu o sexuální výchově v České republice již nemohl být v roce 2004 distribuován, neboť na základě vyhlášky č. 416/2004 Sb., kterou se provádí zákon č. 320/2001 Sb., o finanční kontrole, nemůže být nákup publikací určených k distribuci dalším organizacím realizován prostřednictvím MŠMT.

Byl zpracován návrh zákona o podpoře práce s dětmi a mládeží, ve kterém je ošetřeno zamezení práce s dětmi a mládeží osobám trestaným pro trestnou činnost páchanou na mládeži. V roce 2004 byla schválena a distribuována Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu.

Ve spolupráci s Národním ústavem odborného vzdělávání a Výzkumným ústavem pedagogickým je tato problematika zapracována do nově připravovaných rámcových vzdělávacích programů. Ředitel základní, střední a vyšší odborné školy zabezpečuje poskytování poradenských služeb ve škole zpravidla výchovným poradcem a školním metodikem prevence, kteří spolupracují zejména s třídními učiteli, učiteli výchov, případně s dalšími pedagogickými pracovníky školy. Poskytování poradenských služeb ve škole může být zajišťováno i školním psychologem nebo školním speciálním pedagogem. (Poskytování poradenských služeb na školách se řídí vyhláškou č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, která zakotvuje funkci školního metodika prevence.) Tato opatření výrazně posilují komplexní přístup k rizikovému chování dětí a mládeže.

Metodická příručka pro učitele „Sexuální výchova – Problematika dětské pornografie a její prevence na škole“ byla v roce 2003 distribuována v nákladu 7,5 tis. výtisků na všechny druhého stupně základních škol. Text je k dispozici na webových stránkách MŠMT. V roce 2004 navazovaly semináře pro učitele i další semináře, vycházející z Národního plánu boje proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání a Programu pro implementaci opatření k odstranění nejhorších forem dětské práce.

Součástí projektu „Příprava systému celoživotního vzdělávání školních metodiků prevence“ byl vznik webového Manuálu dobré praxe vzdělávacích programů pro pedagogy v oblasti prevence sociálně-patologických jevů“, jehož témata zahrnují vzdělávací programy pro práci v oblasti prevence HIV/AIDS a sexuálního zneužívání.

Téma komerčního sexuálního zneužívání bylo i v programu VII. ročníku semináře Forum výchovy ke zdraví, pořádaného za podpory MŠMT, VÚP, PedF Brno a MZ.

4.3.2: Pokračovat v podpoře zájmových sportovních aktivit mládeže řízené kvalifikovanými pracovníky s mládeží v oblasti tělesné výchovy a sportu
Odpovědnost: MŠMT
Spolupráce: MZ, územní samosprávné celky, tělocvičné organizace, HS
Termíny: průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Plnění úkolu navazuje na úkol 4.1.6 a je součástí vyhlašovaných a podporovaných programů na podporu sportu pro příslušný rok.

5.1.4: Podporovat programy občanských sdružení v oblasti tělovýchovy zaměřené na podporu pohybových aktivit stárnoucí populace.
Odpovědnost: MŠMT
Spolupráce: občanská sdružení v tělovýchově
Termíny: průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Od r. 2001 je každoročně vyhlašován program na podporu sportovních aktivit stárnoucí populace. Program je určen žadatelům projektů z řad NNO a je prakticky jako jediný dotačně pokryt v plné výši. V r. 2004 obdrželi žadatelé stejnou dotaci jako v r. 2003 ve výši 1520 tis. Kč.

9.1.1: V celostátním programu školní dopravní výchovy dále rozvíjet individuální a skupinový přístup s větším důrazem na výcvik v reálné situaci
Návrh: V rámci RVP rozvíjet a podporovat nové formy dopravní výchovy
Odpovědnost: MŠMT, MV
Spolupráce: MZ, MDS, občanské iniciativy, Český červený kříž, ČÚBP, HS
Termíny: 2003

Stav plnění: Dle textu vládního usnesení úkol termínován do roku 2003, MŠMT plní související úkoly v rámci Národní strategie bezpečnosti silničního provozu.

Vyhodnocení:

MŠMT se podílí na realizaci Akčního plánu Národní strategie bezpečnosti silničního provozu. V gesci MŠMT jsou tyto body Akčního plánu, tj. 1) Rozvíjení a podpora nových forem dopravní výchovy na všech stupních škol v rámci školních vzdělávacích programů – uplatněno v RVP. 2) Zdůraznění výuky první pomoci na základních školách v rámci pokynu MŠMT k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných okolností do vzdělávacích programů – součást předmětného pokynu.

11.1.4:	Prostřednictvím školy zlepšit stav pohybového aparátu dětí a za tím účelem: - v RVP pro základní a střední školy zavést v oblasti Člověk a zdraví výstupy (standardní výstupy) zaměřené na zdravotně orientovanou zdatnost. - zvýšit úroveň informovanosti učitelů (pravidelné semináře, sledování nových trendů v prevenci poruch pohybového aparátu dětí), - propagovat a zavádět školní tělesnou výchovu zaměřenou především na všestranný a zdravý tělesný rozvoj, vychovávat příslušně vzdělané učitele schopné uplatnit metody a formy práce, které umožňují aktivní pohyb všech žáků v průběhu celé vyučovací hodiny a dosahování příslušných vzdělávacích standardů na úrovni odpovídající pohybovým možnostem žáků, - zlepšovat ergonomickou situaci ve školách (vybavovat školy vyhovujícím nábytkem), - zavádět prostřednictvím dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků cílené preventivní programy včetně možností psychické relaxace Odpovědnost: MŠMT, MMR Spolupráce: MZ, SZÚ, HS, VLA JEP, nevládní organizace, územně samosprávné celky Termíny: 2003-2005 Navrhuje se upravit harmonogram zavádění RVP v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb.
----------------	---

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Rámcové vzdělávací programy, školní tělesná výchova a výstupy na zdravotně orientovanou zdatnost viz 4.1.1.

Při vybavování škol a odborných učeben výpočetní technikou se dle ekonomických možností školy zohledňuje ergonomické hledisko při výběru nábytku.

Další vzdělávání učitelů viz příloha.

12.2.3:	Cílenými programy ve školách nadále usilovat o snížení poptávky po alkoholu a jiných návykových látkách u dětí a dospívajících Odpovědnost: MŠMT, MZ Spolupráce: MDS Termíny: do roku 2005 by program mělo mít 50 % škol
----------------	--

Stav plnění: Úkol průběžně plněn. MPP zpracovává od r.2001 každá škola a školské zařízení. ŠVP budou školy zpracovávat v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb. Současně řešen úkol 12.3.2.

Vyhodnocení:

Snížení poptávky po alkoholu a jiných návykových látkách na školách je resortem školství, mládeže a tělovýchovy vnímáno jako jedna z priorit. Vzdělávací aktivity, působení na širokou odbornou i laickou veřejnost a v neposlední řadě realizace kontinuálních a systémových aktivit v rámci škol a školských zařízení jsou hlavními, nikoli však jedinými atributy uplatňované primární prevence.

Cílené programy jsou součástí výchovy ke zdraví v RVP, uplatňované od mateřských škol po školy střední (vysoké školy viz dále). Výchova ke zdraví a vzdělávací obsah viz rámcové vzdělávací programy, bod 4.1.1. Součástí výchovně vzdělávacích cílů odborné složky vzdělávání v učebních a studijních oborech středních škol je přiměřeně k profilu absolventů, cílům a obsahu vzdělávacích programů upozorňovat na negativní důsledky požívání alkoholu a jiných návykových látek zvláště v oborech, v nichž jsou žáci více ohroženi v odborném výcviku nebo v odborné praxi, protože probíhají přímo v podmínkách hotelového nebo obchodního provozu. Cílem pro absolventy je naučit se orientovat v situacích, s nimiž se v průběhu studia i v budoucím povolání setkají.

Školy a školská zařízení každoročně zpracovávají MPP (Minimální preventivní program), v jejichž rámci je úkol průběžně plněn. Mezi hlavní aktivity škol a školských zařízení v rámci MPP patří odpovědnost za systematické vzdělávání školních metodiků prevence a dalších pedagogických pracovníků v metodikách preventivní výchovy a výchově ke zdravému životnímu stylu. MPP je pravidelně jednou ročně vyhodnocován. Malé interaktivní preventivní programy jsou součástí MPP; kromě škol a školských zařízení se na jejich realizaci podílejí i NNO (např. Prevcentrum Praha – pro 6.-9. ročník ZŠ) a Policie České republiky (pilotní projekt Malá policejní akademie – pro 6.-9. ročník ZŠ).

Úkolem školy v oblasti primární prevence sociálně patologických jevů je vytvořit systém nejrozličnějších pestrých aktivit pro děti, které mají za cíl jednak upozornit na nebezpečí, které sociálně patologické jevy představují, jednak naučit děti, jak se jim ubránit a jak smysluplně využívat volný čas. Nedílnou součástí je i dobrý monitoring situace na škole.

Případy výskytu sociálně patologických jevů v základních, středních a speciálních školách byly většinou řešeny v rámci těchto škol, zpravidla ve spolupráci ředitele, třídního učitele, metodika prevence nebo výchovného poradce. Pracovníci škol vždy prokazatelně informovali o problémech rodiče a snažili se v součinnosti s nimi hledat vhodná řešení. Menšina negativních projevů žáků měla závažnější charakter a byla vyšetřována ve spolupráci s Policií ČR.

Někteří ředitelé škol řeší výskyt nejčastějších negativních projevů žáků vypracováním metodických postupů nebo směrnic na podmínky školy nebo školského zařízení, které stanovují kompetence jednotlivých pracovníků školy a poskytují návod k řešení jednotlivých případů sociálně patologických jevů v souladu s pokyny MŠMT.

V oblasti dotační politiky v rámci Programu č. I v souladu s MP k prevenci sociálně patologických jevů (č.j.: 14514/2000-51) a Strategií prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2001-2004 č.j.: 12418/2001-51 jsou MPP finančně podporovány. MŠMT finanční prostředky na tyto aktivity poskytuje každoročně do rozpočtu krajů, kteří jsou věcně zodpovědné za administraci, realizaci a následné vyhodnocení MPP v rámci svého regionu.

MŠMT v rámci uplatňování efektivní strategie primární prevence na regionální úrovni úzce a trvale spolupracuje s páteřními články prevence resortu školství – krajskými školskými koordinátory (pracovníci odborů školství, mládeže a tělovýchovy KÚ), okresními školními metodiky prevence (zaměstnanci PPP) a školními metodiky prevence (pověření učitelé škol a školských zařízení). V souladu se zákonem č. 109/2002 Sb., o výkonu ústavní výchovy nebo ochranné výchovy ve školských zařízeních a o preventivně výchovné péči ve školských zařízeních a o změně dalších zákonů, je budována síť středisek výchovné péče, která poskytují všestrannou

preventivní speciálně pedagogickou a psychologickou pomoc dětem s rizikem či s projevy poruch chování a negativních jevů v sociálním vývoji.

Na pedagogických fakultách jsou v pregraduálním i postgraduálním studiu vzdělávání posluchači podle stávajících Národních vzdělávacích osnov. V roce 2004 bylo zahájeno ověřování výuky podle revidovaných Národních vzdělávacích osnov v rámci specializačního studia pro učitele – výchovné poradce se specializací „školní metodik prevence“. Tato forma studia je ověřována prostřednictvím Katedry školní a pedagogické psychologie UK PedF UK oddělení poradenské a školní psychologie za dotace MŠMT v období 2004-2006.

V rámci „Transformačních a rozvojových programů“ je vyhlášen „Program na podporu a rozvoj vzdělávací činnosti veřejných vysokých škol“, který podporuje přípravu pedagogických pracovníků v oblasti zdravého životního stylu, zejména prevence sociálně patologických jevů.

Pedagogická fakulta Univerzity Karlovy v Praze a Pedagogická fakulta J.E.Purkyně v Ústí nad Labem každoročně konají kurzy metodiků školní prevence sociálně patologických jevů. Na každý z těchto kurzů je poskytována dotace 180 tis. Kč. Zdravotně sociální fakulta uskutečňuje bakalářský studijní program Prevence a rehabilitace sociální patologie.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků viz příloha.

Aktivita je plněna v rámci plnění dalších aktivit, např. 13.4.5, 4.1.1.

12.3.2:	Usilovat o snížení poptávky po návykových látkách u dětí a dospívajících
Odpovědnost:	MŠMT, MZ
Spolupráce:	MV, Rada vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky
Termíny:	do roku 2005 by mělo program mít 50 % škol

Stav plnění: Stav plnění: Úkol průběžně plněn. MPP zpracovává od r.2001 každá škola a školské zařízení. ŠVP budou školy zpracovávat v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb.

Vyhodnocení: Viz 12.2.3.

13.4.3:	Implementovat podporu zdraví do škol pomocí rámcových vzdělávacích programů – RVP PV, RVP ZV, RVP GV, RVP SOV, v nichž jsou filozofie a principy programu Škola podporující zdraví a témata podpory zdraví zahrnuty
Odpovědnost:	MŠMT
Spolupráce:	SZÚ
Termíny:	první etapa do začátku implementace 2003 v MŠ a do 2004 v ZŠ; ověřování a revize v tří až čtyřletých cyklech. Návrh: upravit harmonogram podle zákona č. 561/2004 Sb.

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb.

Vyhodnocení:

Podle nově schválených kurikulárních dokumentů (viz 4.1.1) se všechny školy v ČR budou programově orientovat na podporu zdraví, chápaného jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody.

Veškeré programy pedagogiky orientované na dítě tuto programovou orientaci dále prohlubují tím, že se více zaměřují na vytváření podmínek takto chápaného zdraví.

Ve schváleném RVP ZV a rozpracovaném RVP GV je ve vzdělávací oblasti „Člověk a zdraví“ samostatně rozpracován vzdělávací obor „Výchova ke zdraví“, který komplexním způsobem řeší problematiku výchovy ke zdraví v základním a gymnaziálním vzdělávání žáků. Viz 13.4.4. Ve schváleném RVP PV je zdraví zařazeno mezi základní kompetence v souvislosti s ochranou zdraví, pohybem a sportem. Principy podpory zdraví prolínají též dalšími rozpracovanými RVP.

13.4.4: Zavést tematiku podpory zdraví a metodiku tvorby školního vzdělávacího programu do programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP) v pedagogických centrech Návrh: Zavést tematiku podpory zdraví a metodiku tvorby školního vzdělávacího programu do programů dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (DVPP)
Odpovědnost: MŠMT
Spolupráce: MZ, SZÚ
Termíny: moduly budou vypracovány a nabídnuty do r. 2003; v dalších letech se moduly cyklicky zkoušejí, evaluují a revidují do r. 2010 Návrh: v návaznosti na RVP ustanovené zákonem č. 561/2004 Sb.

Stav plnění: Úkol průběžně plně, další vzdělávání organizované MŠMT a jeho přímo řízenými organizacemi pobíhá podle harmonogramu vypracovaném MŠMT a přímo řízenými organizacemi.

Vyhodnocení :

Další vzdělávání pedagogických pracovníků se uskutečňuje

a) na vysokých školách, v zařízeních dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků a v jiných zařízeních (dále jen "vzdělávací instituce") na základě akreditace udělené ministerstvem,

b) samostudiem,

c) dalším vzděláváním zdravotnických pracovníků podle zvláštního právního předpisu v případě učitelů zdravotnických studijních oborů.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků organizované přímo řízenými organizacemi MŠMT k zavádění rámcových vzdělávacích programů viz příloha.

13.4.5:	Vytvořit podmínky pro zavedení výchovy k podpoře zdraví do studijního programu středních pedagogických škol a do pregraduální přípravy učitelů (pro společný základ i pro nové aprobace spojené s novými vzdělávacími obsahy RVP PV, RVP ZV, RVP GV, RVP SOV)
Odpovědnost:	MŠMT
Spolupráce:	SZÚ, Českomoravská psychologická společnost, sekce psychologie, Česká společnost dorostového lékařství ČLS JEP
Termíny:	do roku 2004 vydat učební text pro PF, do roku 2005 ověřit první modelové programy, další cyklus do roku 2007, všechny PF a v celém cyklu do roku 2010 Návrh na změnu termínu – do roku 2005

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

V současné době je zařazen do vzdělávací nabídky středních pedagogických škol obor vzdělání Předškolní a mimoškolní pedagogika, ve kterém jsou žáci v odborné složce a profilujících předmětech připravováni pro výchovu a podpora zdraví dětí v mateřských školách a vychovatelů v družinách, domovech mládeže.

Rukopis učebního textu pro pedagogické fakulty „Výchova ke zdraví pro učitele“ (autorský kolektiv Machová, J., Kubátová D., Hamanová, H. a kol.) je připraven k předání editoru, kterým bude Pedagogická fakulta Univerzity J.E.Purkyně.

13.4.6:	Připravit vybrané školní inspektory MŠ a ZŠ na evaluaci programu ŠPZ ve všech třech etapách procesu nárůstu počtu škol podporujících zdraví (ŠPZ v síti, ŠPZ v hnutí, podpora zdraví prostřednictvím RPPV, RVP ZV)
Odpovědnost:	MŠMT
Spolupráce:	MZ, SZÚ
Termíny:	2003 indikátory evaluace ŠPZ a první cyklus kurzů, 2004 opakování pro nové inspektory, 2005 souhrnná inspekční zpráva Návrh na úpravu termínů dle postupu navrženého ČŠI

Stav plnění: Úkol průběžně plněn podle harmonogramu stanoveného ČŠI.

Vyhodnocení:

V roce 2004 prošlo vzděláváním v oblasti výchovy ke zdraví celkem 23 školních inspektorů ze všech inspektorátů České republiky. Vzdělávání, které je garantováno pracovníky Státního zdravotnického ústavu, bude zakončeno v červnu roku 2005.

V prosinci roku 2004 byla zahájena příprava tematicky zaměřené inspekce “Výchova ke zdraví“, která bude v dubnu a v květnu 2005 realizována na vzorku 50 mateřských škol s cílem zjistit, zda školy vytvářejí vhodné podmínky pro zdravý vývoj dětí, vychovávají děti k zodpovědnosti za své zdraví a vedou je ke zdravějšímu životnímu stylu. Tematická zpráva bude předána v srpnu 2005 MŠMT a následně zveřejněna na webových stránkách ČŠI.

13.4.8: Pokračovat ve sbližování programů pro školy, které se týkají otázek trvale udržitelné kvality života a snaží se pro to vytvářet podmínky (program MŠMT pro prevenci sociálně patologických jevů, environmentální program MŽP a další) Odpovědnost: MŠMT Spolupráce: MZ, MŽP Termíny: průběžně pokračovat s programem prevence soc. patologických jevů, do roku 2003 dosáhnout podobného výsledku u environmentálního programu

Stav plnění: Úkol průběžně plněn, všechny úkoly vyplývající z environmentálního programu MŽP (resp. Akčního plánu environmentálního vzdělávání, výchovy a osvěty v ČR na léta 2001-03) jsou ve všech bodech splněny.

Vyhodnocení:

Akční plán Státního programu EVVO na období 2004-2006 byl v resortu MŠMT rozpracován, schválen a je plněn. Na podporu projektů, zaměřených na EVVO ve školách, MŠMT vynakládá ročně 10 mil. Kč. Koordinace plnění úkolů Státního programu EVVO je realizována na úrovni Rady vlády pro udržitelný rozvoj. Pro další vzdělávání pedagogických pracovníků v EVVO byl vypracován Standard dalšího vzdělávání ped. prac. který obsahuje i tvorbu školního vzdělávacího programu a tematiku podpory zdraví v rámci udržitelného rozvoje.

Úkol je realizován v rámci Programů na podporu aktivit v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT - Programu č. II (Prevence sociálně patologických jevů v resortu MŠMT).

2. Seznam aktivit ke splnění dílčích úkolů Zdraví 21, u kterých MŠMT sdílí odpovědnost za jejich splnění

4.4.1:	Pokračovat v rámci vzdělávací oblasti „Výchova ke zdraví“ ve specifické edukaci mládeže z hlediska cíle tohoto dílčího úkolu a prevence rizikového chování
Odpovědnost:	MZ, MŠMT
Spolupráce:	HS, subkatedra dorostového lékařství IPVZ, Výzkumný ústav vývoje dítěte, Odborná společnost sociální pediatrie, ČLS JEP
Termíny:	průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení: Také viz. 4.1.1

Problematika je součástí kurikulární reformy, RVP PV, RVP ZV a RVP GV. Aktivita je plněna také Národním akčním plánem proti komerčnímu sexuálnímu zneužívání dětí, Národním plánem boje proti AIDS a Národním akčním plánem za odstranění nejhorších forem dětské práce. Další vzdělávání učitelů bylo podporováno MŠMT.

9.3.2:	Vyhodnotit síť prevence kriminality (ve školách, obcích, komunitní péči, zdravotnictví)
Odpovědnost:	MZ, MV, MŠMT (Republikový výbor pro prevenci kriminality)
Spolupráce:	MPSV, ÚZIS, odborné společnosti JEP, Bílý kruh bezpečí a další nevládní organizace
Termíny:	2003

Stav plnění: Úkol byl realizován. MPP jsou hodnoceny průběžně, nezávisle na termínu tohoto vládního usnesení (viz 12.2.3.)

Vyhodnocení:

V souvislosti s Metodikou programu “Výzkum pro státní správu č.j.:30293/2002-31“ byla vyhlášena veřejná zakázka „Monitorování sociálně patologických jevů u žáků základních škol a podmíněnost těchto jevů životním stylem sledovaných subsouborů“. Pro odchýlení od záměrů projektu byl výzkum po roce ukončen. Pomoc vedení škol a školním metodikům prevence byla zajišťována v roce 2004 ověřeným systémem.

Ve spolupráci s krajskými školskými koordinátory a okresními metodiky preventivních aktivit je průběžně mapována situace v oblasti prevence kriminality a řešeny možnosti dalšího zvýšení účinnosti preventivních aktivit v rámci MPP.

11.1.2:	Zabezpečit příjem zdravotně nezávadných potravin
	- zvyšováním úrovně znalostí populace o zdravotně žádoucích potravinách, zvyšováním nabídky a dostupnosti zdravotně žádoucích potravin a omezováním nabídky a dostupnosti potravin nežádoucích, - zvyšováním znalostí zaměstnanců v oblasti školního, společného a veřejného stravování, - kontrola a postih prodejců potravin při zjištěných závadách
	Odpovědnost: MZ, MŠMT, MZe
	Spolupráce: MPSV, instituce řízené MZe, podnikatelé, Společnost pro výživu, VLA JEP, nevládní organizace, SZÚ, HS, ČZPI
	Termíny: průběžně a rok 2003

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Zvyšování úrovně znalostí

Získávání základní orientace v názorech na to, co je zdravé a co může zdraví prospět, i na to, co zdraví ohrožuje a poškozuje, je cílovým zaměřením vzdělávací oblasti Výchova ke zdraví v RVP ZV. (kurikulární dokumenty, viz 4.1.1.)

MŠMT meziřesortně spolupracuje v této oblasti s dalšími institucemi: z významných projektů se podílí např. na činnosti Národní rady pro obezitu, ustanovené Ministerstvem zdravotnictví v roce 2004, podporuje projekt „školní mléko“.

V roce 2003 vydalo MŠMT ve spolupráci s VÚP metodickou příručku pro učitele Výchova ke zdraví – Poruchy příjmu potravy, která byla distribuována prostřednictvím pedagogického centra. Je současně k dispozici na webových stránkách MŠMT. V roce 2004 se realizovaly semináře s touto problematikou v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků.

Další vzdělávání pedagogických pracovníků viz příloha. Zaměstnanci v oblasti školního, společného a veřejného stravování se připravují především v oborech vzdělání ukončených získáním výučního listu (kuchař, číšník) a v oborech vzdělání ukončených maturitní zkouškou (zejména hotelové školy). V průběhu odborného vzdělávání, odborného výcviku a odborné praxe se žáci seznamují s vlastnostmi a využitím zdravotně nezávadných potravin.

Školní stravování

Jak součástí vyhlášky č. 48/1993 Sb., o školním stravování, ve znění pozdějších předpisů, tak součástí nové vyhlášky upravující tuto oblast školských služeb od března 2005 (vyhláška č. 107/2005Sb., o školním stravování), je tzv. spotřební koš. Jde o průměrnou spotřebu vybraných druhů potravin na strávnicka a den v gramech, která byla stanovena na základě doporučených výživových dávek v ČR, a o jedinou normu, která při respektování věkových zvláštností a potřeb dětí zajišťuje nutričně vyváženou stravu v zařízeních školního stravování - školních jídelnách. Spotřebním košem se řídí všechna stravovací zařízení poskytující školní stravování.

Kontrolu plnění spotřebního koše v zařízeních školního stravování - školních jídelnách - provádí Česká školní inspekce na základě zákona č. 561/2004 Sb.,

školského zákona, a zákona č. 552/1991 Sb., o státní kontrole, ve znění pozdějších předpisů. (V roce 2004 na základě zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů).

Vzhledem k špatným stravovacím návykům dětí/žáků a nepřiměřeným přizpůsobováním stravovacích zařízení jejich požadavkům nadále přetrvává mnoho nedostatků v plnění spotřebního koše. Téměř trvale jde o nízké procento plnění výživových norem zejména u mléka, mléčných výrobků, ryb a luštěnin a časté překračování doporučených hodnot u tuků a cukrů. Spotřeba ovoce a zeleniny se již většinou pohybuje v toleranci stanovené vyhláškou a pokrok lze nadále zaznamenat, jde-li o pestrost jídel.

Přes všechny nedostatky v plnění spotřebního koše se díky úsilí mnoha školních jídelen dá hovořit o celkově pozitivním vývojovém trendu v uplatňování nových poznatků z oblasti výživy ve školním stravování.

11.1.3: Zvýšit úroveň všestranné pohybové aktivity obyvatelstva:

- vytvářením podmínek pro pohybovou aktivitu budováním veřejných a školních sportovišť, turistických a cyklistických stezek, podporou sportovních akcí pro širokou veřejnost, zejména všestranně podporovat rozvoj organizací pěstujících pobyt v přírodě a tělovýchovné a sportovní aktivity na úrovni rekreačního sportu i za cenu přechodného snížení podpory výkonnostního sportu; podporovat výuku a výchovu cvičitelů a učitelů takto zaměřených aktivit,
- propagací významu a zdravotní prospěšnosti pohybové aktivity a ovlivňováním postojů dětí, rodičů, osob nad 65 let, učitelů, státních a zastupitelských orgánů,
- sledováním tělesné zdatnosti mládeže a výskytu onemocnění pohybového aparátu

Odpovědnost: MZ, MŠMT

Spolupráce: MDS, SZÚ, HS, územně samosprávné celky, pediatri, VLA JEP, nevládní organizace

Termíny: 2003-2005

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Význam pohybové aktivity je součástí kurikulárních dokumentů, viz 4.1.1.

Podpora sportovních pohybových aktivit obyvatelstva se realizuje prostřednictvím Národního programu rozvoje sportu pro všechny a programů na jeho podporu. Je směřována jak do oblasti organizovaných forem podpory sportu, tak i neorganizovaných. Na podporu organizovaných forem byly v roce 2004 vyhlášeny 3 programy, na které bylo vynaloženo 177 726 tis. Kč včetně zdravotně postižených a údržby a provozu sportovních zařízení. Přehled o finančních prostředcích pro neorganizované sportovní formy občanů nemá MŠMT k dispozici. Z celkových finančních prostředků uvolňovaných státem ze státního rozpočtu pro NNO v oblasti sportu v roce 2004 šlo 43,86 % do oblasti sportu z ústředních orgánů, 31,90 % z rozpočtu krajů a 49,84 % z rozpočtu obcí. (Viz také příloha finanční výdaje)

Sledování tělesné zdatnosti mládeže a výskytu onemocnění pohybového aparátu se plošně nerealizuje. Dílčí sondy se provádějí v rámci výzkumů vysokých škol.

12.2.8: Zpracovat resortní program vzdělávání v oboru prevence škod působených alkoholem

Příklady:

1. vzdělávání prodejců alkoholu, jak poznat intoxikaci, jak se chovat k intoxikovaným osobám, kdy volat pomoc atd.

2. programy pomoci zaměstnancům ohrožených profesí (zdravotníci, stavební profese a další profese, kde je snadná dostupnost alkoholu a vysoká míra stresu).

Odpovědnost: všechny resorty

Spolupráce: MZ

Termíny: v roce 2003 předložit návrh Ministerstvu zdravotnictví ke konzultaci a dopracování. Od září roku 2004 realizace.

Stav plnění: Řešení tohoto úkolu závisí na poskytnutí finančních prostředků, které by umožnily zajištění externích spolupracovníků z Psychiatrických léčeben – odborníků na problematiku alkoholových závislostí, případně dalších odborníků, kteří se zabývají řešením této problematiky.

Vyhodnocení:

Prevenici škod působených alkoholem řešila již Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2001 – 2004 a záměry v oblasti primární prevence dále rozpracovává Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT na období 2005 – 2008. Za základní nástroje, které jsou k dispozici pro realizaci preventivní strategie, pokládá školní vzdělávací programy v mateřských školách, minimální preventivní programy ve školách a školských zařízeních a systematické vzdělávání pedagogů v problematice prevence. Jednotlivé školy a školská zařízení podle svých podmínek zpracovávají cílené programy zaměřené na snížení poptávky po alkoholu a OPL u dětí a dospívajících.

Uvedená problematika je též zapracována ve schválených Rámcových vzdělávacích programech pro předškolní vzdělávání a základní vzdělávání i dalších ověřovaných rámcových vzdělávacích programech pro zbývající typy škol.

12.2.9: Podporovat nevládní organizace a nezávislá hnutí, která pomáhají předcházet škodám způsobeným alkoholem a podporují zdravý životní styl

Odpovědnost: všechny resorty

Spolupráce: všechny resorty

Termíny: průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Podpora nevládních organizací a nezávislých hnutí je realizována v rámci Programů na podporu aktivit v oblasti prevence SPJ u dětí a mládeže - Programu č. II (Prevence sociálně patologických jevů v resortu MŠMT). V roce 2004 bylo vyčleněno na Program č. II 6.898.000,-Kč. Z důvodu nevyčerpání přidělených finančních prostředků v rámci vyhlášeného dotačního řízení, bylo na základě podnětu Komise sociální prevence, po schválení poradou vedení, vyhlášeno dodatečné výběrové řízení. (Viz příloha finanční výdaje)

12.3.5: Zpracovat resortní program vzdělávání v oboru prevence škod způsobených návykovými látkami u vybraných profesí v resortu (zaměstnání spojená se zvýšeným rizikem, ti, kdo pracují přímo s uživateli drog nebo se s nimi ve své praxi setkávají nebo jsou návykovými látkami více ohroženi) Odpovědnost: všechny resorty Spolupráce: MZ Termíny: v roce 2003 předložit návrh Radě vlády ČR pro koordinaci politiky ke konzultaci, do roku 2004 dopracování. Od roku 2005 realizace.

Stav plnění: Úkol průběžně plněn prostřednictvím pregraduálního i dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, především metodiků prevence.

Vyhodnocení:

Po provedené evaluaci Národních vzdělávacích osnov pro přípravu školních metodiků prevence byla provedena jejich odborná analýza. Výsledkem analýzy je návrh specializačního studia pro učitele – výchovné poradce se specializací „školní metodik prevence“. Tato forma studia je ověřována v letech 2004-2006 prostřednictvím Katedry školní a pedagogické psychologie PedF UK oddělením poradenské a školní psychologie za dotace MŠMT.

Viz příloha další vzdělávání pedagogických pracovníků, úkol 12.2.8. a obecně i kurikulární dokumenty viz 4.1.1.

12.3.6: Podporovat nevládní organizace a nezávislá hnutí, která pomáhají předcházet škodám působeným nealkoholovými návykovými látkami a podporují zdravý životní styl Odpovědnost: všechny resorty, Rada vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky Spolupráce: všechny resorty navzájem Termíny: do roku 2015 průběžně
--

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Úkol je realizován v rámci Programů na podporu aktivit v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT - Programu č. II (Prevence sociálně patologických jevů v resortu MŠMT) i programu č. I (Minimální preventivní program), viz příloha finanční výdaje.

13.4.9:	Rozšiřovat pravidelně informace o programu podpory zdraví do sítě škol v ČR prostřednictvím zavedených tištěných periodik a webových stránek
Odpovědnost:	MZ, MŠMT
Spolupráce:	SZÚ
Termíny:	průběžně, vlastní časopis od roku 2004

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Podpora zdraví je součástí kurikulární reformy a všech navazujících aktivit, spojených s jejím zaváděním (viz 4.1.1.). Informace jsou zveřejněné na webových stránkách MŠMT, stejně jako jsou adekvátní informace obsaženy ve Věstníku MŠMT. Např. na webových stránkách jsou v oddílu výchova ke zdraví, prevence atp. k dispozici materiály, které jsou tímto způsobem dostupné všem potenciálním zájemcům (např. Školní program proti šikanování).

V rámci projektu Zdraví 21 za rok 2004 propagoval odbor vnějších vztahů a komunikace MŠMT několik akcí, které spolupřátalo MŠMT. Zásadní je komplexní výukový program péče o zubní zdraví „Zdravé zuby“, který je primárně určen pro prevenci zubního kazu u dětí na prvním stupni základních škol. Projekt byl MŠMT doporučen k zařazení do výuky na I. stupni všech základních škol v ČR. Program se daří realizovat na školách už pátým rokem a je určen všem dětem mladšího školního věku. Je systematicky připraven podle věkových zvláštností dětí příslušné věkové kategorie a na webu MŠMT je zveřejněna tisková zpráva.

Tento rok ministryně školství opět převzala osobní záštitu nad vyhlášením celorepublikové výtvarné soutěže pro žáky škol s uměleckým zaměřením o nejlepší plakát na téma Prevence HIV/AIDS. Soutěž bude vyhlášena u příležitosti Světového dne boje proti AIDS. K vyhlášení soutěže vedla snaha o zapojení co největšího počtu mládeže do prevence a boje proti AIDS. Statistiky totiž ukazují, že nárůst HIV infekce je převážně u mladých lidí. Tato soutěž je určena pro školy všech stupňů s uměleckým zaměřením. Ministryně školství dále převzala osobní záštitu nad projekty „Slavnosti sportu a zdraví“ v Brně a „ME žáků ve fotbale“.

Další akce, na které MŠMT každoročně spolupracuje, je kampaň „Červená stužka – Pomoz i Ty v boji proti AIDS“. Červená stužka (angl. "Red ribbon") je mezinárodním symbolem uvědomělosti a informovanosti ve vztahu k problematice HIV/AIDS, což vysvětluje i její začlenění do loga jak Světového programu boje proti AIDS, který má zkratku UNAIDS (angl. United Nations Joint Programme on HIV/AIDS), tak i českého Národního programu boje proti AIDS. Červená stužka bývá běžně k vidění na klopách sak nebo na jiných částech oděvů jako symbol solidarity a spoluúčasti s lidmi infikovanými virem HIV. Tato kampaň byla spojena s veřejnou sbírkou na provoz Domu světla (zařízení pro HIV pozitivní a nemocné AIDS) a na preventivní činnost.

14.1.2:	Analýza vlivu strategických opatření resortů na zdraví obyvatelstva
Odpovědnost:	všechny resorty
Spolupráce:	MZ
Termíny:	průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Veškerá strategická opatření resortu v sobě implicitně zahrnují i proces jejich vyhodnocování. Případná další opatření jsou koordinována s MZ, které bylo požádáno o spolupráci dopisem čj.16690/04-22.

20.1.3: Předložit ministru zdravotnictví konkrétní realizační postupy k plnění dílčích úkolů a aktivit, včetně informace o požadavcích, které resorty uplatnily ke splnění programu ZDRAVÍ 21 do návrhu státního rozpočtu a legislativního plánu vlády na rok 2004 Odpovědnost: všechny resorty Spolupráce: MZ Termíny: 30. 6. 2003
--

Stav plnění: Úkol byl splněn.

20.1.4: Předložit ministru zdravotnictví každoročně zprávu o plnění dílčích úkolů a aktivit vyplývajících z programu ZDRAVÍ 21 za předešlý rok Odpovědnost: všechny resorty Spolupráce: MZ Termíny: každý rok do 30. 6., první zprávu do 30. 6. 2004

Stav plnění: Úkol průběžně plněn, zpráva je podávána každoročně v termínu stanoveném usnesením vlády.

3. Seznam aktivit ke splnění dílčích úkolů Zdraví 21, u kterých MŠMT spolupracuje na jejich splnění

V případě těchto aktivit postupovalo MŠMT převážně podle požadavků gestora aktivity. Aktivity, u nichž MŠMT nebylo požádáno o spolupráci, a které svým charakterem nespádají do oblasti resortu školství, mládeže a tělovýchovy, nejsou v tomto přehledu uvedeny.

2.1.1: Speciální programy zlepšení a posílení zdraví vybraných skupin obyvatel
Odpovědnost: MZ,
Spolupráce: MPSV, MŠMT, ČÚBP, poskytovatelé a plátcí zdravotní péče, územní samosprávné celky
Termíny: průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

MŠMT postupně vytváří cílené speciální programy ke zlepšení a posílení zdraví skupiny dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami ve školních vzdělávacích programech jednotlivých škol. Uvedené programy vycházejí např. z Rámcového vzdělávacího programu pro základní vzdělávání, který v kapitole č. 7 uvádí doporučení k vytváření podmínek pro úspěšné vzdělávání uvedených dětí, především dětí se zdravotním postižením.

Programy pro děti se zdravotním postižením byly velmi dobře realizovány v mateřských školách, v oblasti povinné školní docházky především na pilotních školách, ověřujících nové formy práce podle školních vzdělávacích programů.

Speciální školy při posilování zdraví svých svěřenců velmi úzce spolupracovaly s institucemi resortu zdravotnictví, jednalo se především o oblast rehabilitačních činností.

3.2.2: Vytvořit standardizovaný systém integrované rané péče o perinatálně ohrožené a postižené děti na regionální úrovni, a to na základě vytvoření příslušného legislativního návrhu
Odpovědnost: MZ
Spolupráce: MPSV, MŠMT, Společnost rané péče (občanské sdružení), OSPDL, SPLDD, územně samosprávné celky
Termíny: průběžně konečný termín - návrh konec roku 2005

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Vytvoření standardizovaného systému integrované rané péče o děti se zdravotním postižením zůstává v ČR dlouhodobým problémem. Za úskalí této péče je považována resortnost, neboť odborníci z oblasti zdravotnictví, sociálních věcí a školství poskytují profesionální služby rané péče bez vzájemné koordinace, což vytváří náročnou a nepřehlednou situaci pro uživatele.

V oblasti resortu školství poskytovali ranou péči dětem se zdravotním postižením především pracovníci speciálně pedagogických center, zřízených při speciálních školách. Uvedené služby byly zajišťovány v každém ze 14-ti krajů ČR, byly dostupné, bezplatné a na vysoké speciálně pedagogické úrovni.

Nově se dařilo zajišťovat poradenské služby rané péče pro klienty s autismem systémem ustanovených 14-ti krajských koordinátorů pro oblast autismu.

V gesci IPPP byla zpracována Vyhláška č. 72/2005, o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, která řeší problematiku včasné intervence, a to zejména ve vztahu k dětem se zdravotním postižením. Problematika poskytování včasné intervence v rámci poradenských služeb je řešena i v koncepčním materiálu „Standardy služeb školských poradenských zařízení“, který IPPP zpracoval a který byl v listopadu 2004 schválen poradou vedení MŠMT.

3.4.1: Zavedení do praxe doporučeného postupu pro všechny praktické lékaře při podezření ze syndromu týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte, včetně komerčního sexuálního zneužívání dětí	
Odpovědnost	MZ
Spolupráce:	MŠMT, MPSV, MV, územní samosprávné celky, Společnost sociální pediatrie ČLS JEP, Koordinační centrum sociálně právní ochrany dětí (obč. sdružení), OSPDL, SPLDD
Termíny:	2004

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Viz úkol 4.3.1, řešení aktivity je koordinováno s MZ.

Znalostní kompetence žáků, jak postupovat v případě týraného, zneužívaného a zanedbávaného dítěte včetně komerčního sexuálního zneužívání dětí, jsou zpracovány ve v RVP (viz 4.1.1.) a následně i Strategii prevence sociálně patologických jevů v působnosti resortu MŠMT na období 2001-2004 i období 2005-2008. V rámcových vzdělávacích programech pro předškolní vzdělávání a základní vzdělávání a v ověřovaných RVP pro ostatní typy škol je začleněna problematika zdraví člověka v učivu o krizových situacích a jejich řešení, kde kromě šikany, brutality a jiných forem násilí je zakotveno též týrání a sexuální zneužívání. V této souvislosti žáci dostávají informace o službách odborné pomoci.

4.1.3: Při kontrolní činnosti dozorových orgánů v oblasti reklamy zaměřit pozornost na reklamy vztahující se k životnímu stylu, výsledky vyhodnotit a případně je použít pro přípravu další legislativy v oblasti regulace reklamy	
Odpovědnost:	MPO, MZ, SÚKL
Spolupráce:	MŠMT, SZÚ, územní samosprávné celky
Termíny:	průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Podle § 32 odst. 2 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ve školách a školských zařízeních není povolena reklama, která je v rozporu s cíli a obsahem vzdělávání, a reklama a prodej výrobků ohrožujících zdraví, psychický nebo morální vývoj dětí, žáků a studentů nebo přímo ohrožujících či poškozujících životní prostředí.

Uplatňování předpisů v praxi, průběh a výsledky vzdělávání zjišťuje a hodnotí Česká školní inspekce.

6.1.7: Začlenit nové přístupy a formy péče o duševně nemocné do pregraduálních, postgraduálních a kontinuálních systémů vzdělávání a dle potřeby vytvářet nové programy pro odpovídající poskytovatele péče	
Odpovědnost:	MZ, MPSV, MŠMT
Spolupráce:	odborné společnosti ČLS JEP, IPVZ, IDVZ, Asociace psychiatrických sester, ADP ČR, NCDP ČR
Termíny:	2003 - deskripce konkrétních potřeb a stávajících možností v oblasti vzdělávání 2004 - vytvoření vzdělávacích modulů a programů 2005 - komplexní systém vzdělávání v moderních trendech

Při přípravě realizačních postupů k plnění Zdraví 21 bylo navrženo, aby MŠMT bylo uvedeno v tomto úkole na úrovni spolupracujícího resortu. Podle zákona č. 111/1998, Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), tvorba a uskutečňování studijních programů patří do samosprávné činnosti vysokých škol a MŠMT nemůže do této samosprávné činnosti zasahovat.

7.5.1: Zintenzivněním zdravotně-výchovných programů v oblasti pohlavně přenosných nemocí, především HIV/AIDS, zavedením výchovy k reprodukčnímu zdraví do obsahu vzdělávání posledních tříd základních a všech tříd středních škol, zaváděním „peer výchovy“ a metody „streetworku“ a zapojováním aktivit občanských sdružení, specializovaných na prevenci uvedených nákaz u cílových skupin s rizikovým chováním, příznivě ovlivňovat situaci, pokračovat v samostatném Programu řešení problematiky HIV/AIDS v ČR včetně jeho finanční dotace	
Odpovědnost:	MZ
Spolupráce:	MŠMT, MPSV, dermatovenerologové, HS, pracovníci AIDS center, SZÚ, Česká společnost dorostového lékařství ČLS JEP, občanská sdružení specializovaná na problematiku HIV/AIDS
Termíny:	průběžně ročně do roku 2015

Stav plnění: Úkol průběžně plněn.

Vyhodnocení:

Viz 4.3.1., kurikulární dokumenty viz 4.1.1. Rámcové vzdělávací programy v kapitolách: „Člověk a jeho zdraví v učivu o partnerství, rodičovství, základech

sexuální výchovy (etická stránka sexuality, HIV/AIDS – cesty přenosu), „Výchova ke zdraví“ v učivu o ochraně před přenosnými i nepřenositelnými chorobami, chronickým onemocněním a úrazy (nemoci přenosné pohlavním stykem, HIV/AIDS, hepatitidy).

8.2.1: Návrh a realizace programu primární prevence, včasné diagnostiky a léčby nádorových onemocnění
Odpovědnost: MZ
Spolupráce: MŽP, MZe, MŠMT, odborné lékařské společnosti a specializovaná onkologická pracoviště; zařízení zaměřená na realizaci programů podpory zdraví, SZÚ, nevládní organizace
Termíny: návrh programu - 2003 implementace - 2004 a dále

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v oblasti působení resortu školství .

Vyhodnocení:

Prevence nádorových onemocnění je součástí kurikulárních dokumentů, viz 4.1.1., i učebního textu „Výchova ke zdraví pro učitele“ (viz 13.4.5.).

8.3.2: Primární prevence diabetu se zaměřením na zdravý způsob života (vhodnou stravu, pohyb, redukci kouření, snížení nadváhy a obezity aj.)
Odpovědnost: MZ
Spolupráce: MŠMT, MPSV, MMR, MV, odborné společnosti ČLS JEP (každé zdravotnické zařízení, každý ošetřující lékař), ZP, ÚZIS
Termíny: průběžné (hodnocení vývoje diabetu a jeho komplikací v ČR) dlouhodobé (hodnocení po 5 a 10 letech)

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v oblasti působení resortu školství .

Vyhodnocení:

Primární prevence diabetu je součástí kurikulárních dokumentů, viz 4.1.1., i učebního textu „Výchova ke zdraví pro učitele“ (viz 13.4.5.).

8.5.1: Akční program zlepšování orálního zdraví dětí a mládeže
Odpovědnost: MZ
Spolupráce: MŠMT, MZe, MŽP, Česká stomatologická společnost JEP; ČLS JEP; Česká společnost pro dětskou stomatologii JEP, Výzkumný ústav stomatologický - VFN Praha, Česká stomatologická komora, SPLDD
Termíny: vypracování programu rok 2003 zahájení a realizace 2004 - 2010

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v oblasti působení resortu školství .

Vyhodnocení:

Orální zdraví jako součástí výchovy ke zdraví je obsaženo v kurikulárních dokumentech, viz 4.1.1. MŠMT je zúčastněno v pracovní skupině při MZ, dlouhodobě

podporuje program Zdravé zuby, komplexní výukový program péče o zubní zdraví. Projekt je primárně určen pro prevenci zubního kazu u dětí na prvním stupni základních škol.

9.1.5: Vybudovat systém výchovy dětí, mládeže a dospělých k poskytování první pomoci Odpovědnost: MZ Spolupráce: MV, MŠMT, MDS, vzdělávací instituty, Český červený kříž Termíny: průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v oblasti působení resortu školství .

Vyhodnocení: Viz 9.2.4

9.2.1: Vypracovat a realizovat národní plán prevence úrazů, jejich léčení a rehabilitace, se zdůrazněním jeho důležitosti jako veřejně-zdravotnického problému, ustavit pro jeho koordinaci meziresortní skupinu Odpovědnost: MZ Spolupráce: MV, MŠMT, MPSV, MS, MDS, MMR odborné společnosti JEP, SZÚ, Český červený kříž Termíny: vypracování a ustavení meziresortní pracovní skupiny 2003 realizace 2004-2015
--

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v oblasti působení resortu školství .

Vyhodnocení: Viz také 9.2.3.

MŠMT meziresortně spolupracuje v této oblasti s dalšími institucemi: je členem meziresortní skupiny (založené v roce 2005), zabývající se přípravou Národního plánu prevence dětských úrazů, i pracovní komise této skupiny.

Součástí prevence úrazů je i problematika první pomoci – viz 9.2.4.

9.2.3: Zvýšit povědomí a podporu prevence úrazů ve veřejném i privátním sektoru. Výchovné a intervenční aktivity zaměřit na prevenci, akutní péči a následnou rehabilitaci. Zvláštní pozornost věnovat rizikovým skupinám (děti a mládež, senioři, minority). Odpovědnost: MZ - meziresortní koordinační skupina (viz 9.2.1.) Spolupráce: MV, MŠMT, MPSV, MS, MDS, nevládní organizace, odborné společnosti JEP, SZÚ, Český červený kříž Termíny: průběžně 2003-2015
--

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v oblasti působení resortu školství .

Vyhodnocení: Viz také 9.2.1., 9.2.4.

Prevence úrazů jako součást výchovy ke zdraví je obsažena v kurikulárních dokumentech, viz 4.1.1. Je začleněna v dalším vzdělávání pedagogických pracovníků i pregraduálním vzdělávání, např. v učebním textu „Výchova ke zdraví pro učitele“ (viz 13.4.5.).

Vyhláška č.64/2005Sb., o evidenci úrazů dětí, žáků a studentů, nově stanovuje pravidla pro vedení knihy úrazů, záznamu o úrazu a hlášení o úrazu. Statistické údaje z celkové evidence úrazů dětí, žáků a studentů vede Česká školní inspekce.

9.2.4:	Zajistit výchovu profesionálů (praktiků i vědců) na všech úrovních prevence, léčebné péče a rehabilitace. Vytvořit strategický plán vzdělávání na základě priorit v prevenci úrazovosti. Zkvalitnit výuku první pomoci
Odpovědnost:	MZ
Spolupráce:	MPSV, MŠMT, MDS, vzdělávací instituty, odborné společnosti JEP, SZÚ, Český červený kříž
Termíny:	průběžně 2003-2015

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v oblasti působení resortu školství .

Vyhodnocení: Viz také 9.2.1., 9.2.3

První pomoc je obsažena v kurikulárních dokumentech, viz 4.1.1, jako výrazně napředmětové téma. Výuka první pomoci je součástí dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků – viz příloha, pro toto vzdělávání byla ministerstvem zajištěna publikace Výuka první pomoci. První pomoc je zahrnuta i v pregraduálním vzdělávání, např. specializovaně jako výchova odborníků rehabilitace v bakalářských a navazujících magisterských studijních programech „Rehabilitace“, kterou uskutečňuje šest fakult vysokých škol.

V roce 2004 MŠMT mediálně i finančně podpořilo projekt Videokazety první pomoci, kterou využilo pro semináře dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, a distribuovalo organizacím, které získaly pověření o rekvalifikacích MŠMT pro školení zdravotníků i organizacím, které dostaly oprávnění ke školení hlavních vedoucích letních táborů a dalším významným organizacím

První pomoc je v Pokynu MŠMT k začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí do vzdělávacích programů (č.j. 12 050/03-22) kde je doporučena k využití příručka pro učitele základních škol a středních škol „Ochrana člověka za mimořádných událostí“ (obdržela každá základní škola, střední škola, speciální škola a vyšší odborná škola v roce 2003). Příručka je na webu MŠMT.

Tento úkol je zároveň plněním usnesení vlády Národní strategie zvýšení bezpečnosti silničního provozu.

9.3.1:	Vytvořit, realizovat a vyhodnotit programy pro snížení úrazovosti způsobené násilím, především ty, které ovlivňují vývoj budoucího násilného chování u dětí a duševní poruchy související se sebepoškozováním
Odpovědnost:	MZ , MV (Republikový výbor pro prevenci kriminality)
Spolupráce:	MPSV, MŠMT, ÚZIS, odborné společnosti JEP, Bílý kruh bezpečí a další nevládní organizace
Termíny:	2004

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v oblasti působení resortu školství .

Vyhodnocení:

Oblast duševních poruch souvisejících se sebepoškozováním byla nově řešena rozvíjejícím se projektem „Poradenské služby pro klienty s autismem a poruchami autistického spektra“, schváleným MŠMT pod č.j. 15 987/2003-24. Projekt řeší velmi

náročnou oblast služeb pro děti s autismem, jejich rodiče a další odborníky ve smyslu nabídek optimálních forem vzdělávání těchto dětí.

11.1.1:	Zlepšit spotřebu potravin snížením příjmu celkové energie, tuků, soli a cukru a zvýšením příjmu zeleniny, ovoce, brambor, mléka, luštěnin, celozrnných obilných výrobků a ryb.
	- řídit se výživovými doporučeními WHO CINDI, - zvýšit četnost zařazování zeleniny v každodenním jídelníčku, - realizovat prevenci jódového deficitu a monitorovat situaci, - snižovat počet dětí a dospělých s nadváhou a obezitou a stabilizovat jejich optimální váhy na základě ozdravení stravovacích návyků, - zlepšovat přísun vápníku podporou spotřeby mléka a mléčných výrobků, podporou spotřeby mléka ve školách, - zabezpečovat edukaci o potravních zdrojích kyseliny listové a suplementaci cílových skupin (těhotné ženy), - projednat otázku fortifikace obilovin kyselinou listovou a pyridoxinem
	Odpovědnost: MZ
	Spolupráce: MPSV, MZe, MŠMT, podnikatelé, Společnost pro výživu, VLA JEP, nevládní organizace, SZÚ, HS, těhotenské poradny, pediatři, odborné společnosti ČLS JEP
	Termíny: 2005

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v oblasti působení resortu školství .

Vyhodnocení: Viz 11.1.2

12.1.1:	Pro zvrácení negativního trendu vývoje kuřáctví přijmout účinná legislativní opatření
	Odpovědnost: MZ, MZe
	Spolupráce: všechny resorty, PLDD, odborné společnosti ČLS JEP, poradní skupina SZÚ pro prevenci kouření, nevládní organizace, např. EMASH (Asociace lékařů „Kouření nebo zdraví“), Koalice proti tabáku
	Termíny: příprava zákona o ochraně před škodami způsobenými tabákovými výrobky a do konce roku 2002 jeho předložení Parlamentu, pak kontrola dodržování tohoto zákona průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v oblasti působení resortu školství.

Vyhodnocení: Viz také 12.2.3.

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) ukládá školám a školským zařízením přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí, žáků a studentů a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně patologických jevů. Ve § 30 výše zmíněný zákon ukládá řediteli školy vydat školní řád a řediteli školského zařízení vnitřní řád, které zakotvují podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví dětí, žáků nebo studentů a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí.

Zpřísnění pravidel pro kouření řešil vládní návrh na vydání zákona o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a návykovými látkami a o změně souvisejících zákonů, zpracovaný v souladu s Rámcovou úmluvou o kontrole tabáku, který Poslanecká sněmovna Parlamentu České republiky vrátila k přepracování.

Resort školství, mládeže a tělovýchovy postupuje v rámci preventivních aktivit v souladu s platným zákonem č. 37/1989 Sb., o ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi a dodržuje zákaz kouření ve školách. Výchova k ochraně před kouřením se uskutečňuje zejména vzděláváním a působením na děti a mládež ve školách a školských zařízeních objasňováním škodlivosti kouření, vysvětlováním zásad zdravého způsobu života a vedením ke zdraví prospěšnému využívání volného času.

Výchova k ochraně před alkoholismem a jinými toxikomaniemi včetně kouření se uskutečňuje zejména:

- a) objasňováním škodlivosti nadměrného nebo jinak škodlivého požívání alkoholických nápojů, užívání jiných návykových látek a kouření,
- b) vzděláváním a působením na děti a mládež ve školách a školských zařízeních zaměřeném na škodlivost požívání alkoholických nápojů, užívání jiných návykových látek a kouření,
- c) vysvětlováním zásad zdravého způsobu života a vedením ke zdraví prospěšnému využívání volného času dětí, mládeže a dospělých,
- d) propagací požívání nealkoholických nápojů.

12.1.3: Zákaz reklamy na tabákové výrobky, jejich propagace a sponzorství spojeného s reklamou tabákových společností
Odpovědnost: MPO
Spolupráce: MZ, MŠMT, ČOI, nevládní organizace
Termíny: v roce 2003 příprava legislativního opatření, pak kontrola průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v oblasti působení resortu školství.

Vyhodnocení: Viz 4.1.3.

12.1.4: Účinná ochrana nekuřáků, především dětí, před pasivním kouřením
Odpovědnost: MZ
Spolupráce: MŠMT, nevládní organizace, odborné společnosti ČLS JEP, poradní skupina SZÚ pro prevenci kouření
Termíny: v roce 2002 příprava legislativního opatření. Do konce roku 2003 zavedení do praxe, pak kontrola průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v oblasti působení resortu školství.

Vyhodnocení: Viz 12.1.1., 12.2.3.

12.1.5: Podpora účinných preventivních programů a podpora osvětových kampaní zaměřených na zvýšení informovanosti široké veřejnosti o rizicích kouření pro zdraví, na změnu postojů a chování ve prospěch zdravého způsobu života

Odpovědnost: MZ

Spolupráce: MŠMT, MF, MPSV, územní samosprávné celky, nevládní organizace, odborné společnosti ČLS JEP, poradní skupina SZÚ pro prevenci kouření, HS

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v rámci resortu školství. MPP zpracovává od r.2001 každá škola a školské zařízení. ŠVP budou školy zpracovávat v souladu se zákonem č. 561/2004 Sb.

Vyhodnocení: Viz také 12.1.1, 12.2.3.

Problematika kouření je resortem školství, mládeže a tělovýchovy vnímána jako jedna z priorit. Vzdělávací aktivity, působení na širokou odbornou i laickou veřejnost a v neposlední řadě realizace kontinuálních a systémových aktivit v rámci škol a školských zařízení jsou hlavními nikoli však jedinými atributy uplatňované primární prevence. MŠMT se finančně na realizaci těchto aktivit podílí v rámci Programů na podporu aktivit v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT u Programu č. I – „Preventivní programy realizované školami, školskými zařízeními a nestátními neziskovými organizacemi“; tyto programy jsou součástí komplexních minimálních preventivních programů. MŠMT finanční prostředky na tyto aktivity poskytuje každoročně do rozpočtu krajů, které jsou věcně zodpovědné za administraci, realizaci a následné vyhodnocení MPP v rámci svého regionu.

12.2.5: Zákaz reklamy a nepřímé reklamy alkoholických nápojů a sponzorství, spojeného s reklamou, sportovních a kulturních akcí alkoholovým průmyslem

Odpovědnost: MPO

Spolupráce: MŠMT, MZ

Termíny: Do roku 2004 příprava legislativního opatření, do roku 2005 jeho realizace, pak průběžně kontrola

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v rámci resortu školství.

Vyhodnocení: Viz 4.1.3.

12.2.11: Provádět testy na alkohol u zaměstnanců jako součást komplexního preventivního programu pro pracoviště spojená se zvýšeným rizikem (doprava, ozbrojené síly, senzitivní průmyslové obory např. chemický průmysl, energetika apod.)

Odpovědnost: všechny resorty v okruhu své působnosti

Spolupráce: MZ - metodická Spolupráce a vedení

Termíny: do roku 2003 vytvořit příslušné zákonné normy a připravit laboratorní zázemí, od roku 2004 plná realizace, následně průběžně kontrola.

Při přípravě realizačních postupů k plnění Zdraví 21 bylo navrženo, aby MŠMT bylo uvedeno v tomto úkolu na úrovni spolupracujícího resortu. Odbor 14 bude v rámci své gesce spolupracovat na zabezpečení úkolu z hlediska legislativního. MŠMT dosud nebylo v této záležitosti podle dostupných informací požádáno o spolupráci.

Pracovní řád čj. 14 269/2001-26 pro zaměstnance škol a školských zařízení umožňuje provádění vyšetření, zda je zaměstnanec pod vlivem alkoholu nebo jiného omamného prostředku.

Po reformě státní správy byla přenesena odpovědnost na zřizovatele škol. Úkol je navržen k aktualizaci, aby lépe odpovídal podmínkám resortu školství.

12.2.12: Vytvořit národní program, který bude vycházet z Evropské charty o alkoholu, a jeho implementace

Odpovědnost: MZ

Spolupráce: všechny resorty při realizaci, SZÚ

Termíny: do konce roku 2002 příprava legislativního opatření. Do roku 2003 zřízení pracoviště a zpracování národního programu prevence škod způsobených alkoholem. Realizace a kontrola průběžně do roku 2015

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v rámci resortu školství.

Vyhodnocení:

Zásady Evropské charty o alkoholu přijaté členskými zeměmi v roce 1995 jsou rozpracovány na podmínky škol a školských zařízení v základních školských dokumentech (zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č.j.: 14514/2000 – 51, Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti MŠMT na období 2001 - 2004, Pracovní řád pro zaměstnance škol a školských zařízení č.j.: 14 269/2001-26).

V souladu s usnesením vlády ČR č. 1305/2004 k Národní strategii protidrogové politiky na období 2005 až 2009 byla zpracována Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti MŠMT na období 2005 – 2008, která je základem pro strategie jednotlivých krajů a metodicky vede školy a školská zařízení při zpracovávání minimálních preventivních programů podle místních podmínek v oblasti primární prevence sociálně patologických jevů včetně prevence v oblasti užívání alkoholu.

12.3.1:	Financovat a vyhodnocovat preventivní programy
Odpovědnost:	Rada vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky
Spolupráce:	MZ, MŠMT
Termíny:	v roce 2002 příprava legislativního opatření. Do poloviny roku 2003 zavedení do praxe, pak kontrola průběžně

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v rámci resortu školství.

Vyhodnocení: Viz také 12.2.3.

V rámci dotačního řízení „Programů na podporu aktivit v oblasti prevence sociálně patologických jevů v působnosti resortu MŠMT“ jsou podporovány projekty s cílem primární prevence sociálně patologických jevů u Programu č. II (nadregionální charakter – dotační řízení MŠMT) a u Programu č. I (Minimální preventivní programy škol a školských zařízení – výběrové řízení KÚ). Z přidělené částky 20.404.000 Kč bylo na Program č. I přiděleno krajům 70%. (Viz příloha finanční výdaje.)

12.3.7:	Provádět testy na nealkoholové návykové látky u zaměstnanců jako součást komplexního preventivního programu pro pracoviště spojená se zvýšeným rizikem (doprava, ozbrojené síly, rizikové obory, např. chemický průmysl, energetika apod.) Návrh: Podporovat opatření k zamezení užívání nealkoholových návykových látek pro pracoviště spojená se zvýšeným rizikem (doprava, ozbrojené síly, rizikové obory, např. chemický průmysl, energetika apod.)
Odpovědnost:	všechny resorty v okruhu své působnosti
Spolupráce:	MZ - metodická Spolupráce a vedení, Rada vlády ČR pro koordinaci protidrogové politiky
Termíny:	do roku 2003 vytvořit příslušné zákonné normy a připravit laboratorní zázemí, od roku 2004 plná realizace, následně průběžná kontrola

Stav plnění: Viz 12.2.11.

13.2.2:	Pokračovat v realizaci Národního plánu vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením
Odpovědnost:	Vládní výbor pro zdravotně postižené občany
Spolupráce:	zúčastněné resorty a organizace zdravotně postižených a chronicky nemocných občanů
Termíny:	stanovují se ad hoc se schvalováním úkolů a průběžně hodnotí jejich plnění ve spolupráci se sekretariátem Vládního výboru pro zdravotně postižené občany, který pracuje při Úřadu vlády ČR.

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v rámci resortu školství.

Vyhodnocení:

MŠMT v oblasti vzdělávání dětí, žáků a studentů se zdravotním postižením velmi úzce spolupracovalo s Vládním výborem pro zdravotně postižené občany a Národní radou zdravotně postižených. V roce 2004 bylo přijato společně vytvořené vládní usnesení č. 605/2004 ze dne 16.6.2004 – Střednědobá koncepce státní politiky

vůči občanům se zdravotním postižením na léta 2004-2009. Kapitola Vzdělávání a školství uložila významné úkoly resortu školství, které byly následně rozpracovány v materiálu schváleném vedení MŠMT „Rozpis gesce vyplývající z úkolů Střednědobé koncepce státní politiky vůči občanům se zdravotním postižením č.j. 29 694/2004-24“.

Na základě výše uvedeného dokumentu byl postupně připravován i nový „Národní plán podpory a integrace osob se zdravotním postižením na období 2006-2009“.

Účinnost minulého vládního usnesení č. 256/1998 ze dne 14.4.1998 – „Národní plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením“ tudíž končí svou působností a je výše uvedenými dokumenty nahrazen.

Podpora vyrovnávání příležitostí ke studiu zdravotně postižených v základních dokumentech

Podle § 1 písm. a) zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách) vysoké školy umožňují přístup k vysokoškolskému vzdělání v souladu s demokratickými principy. V aktualizaci Dlouhodobého záměru vzdělávací a vědecké, výzkumné, vývojové, umělecké a další tvůrčí činnosti pro oblast vysokých škol je každoročně vyhlašována podpora projektům na pomoc integrace zdravotně handicapovaných studentů do studia a je jim poskytována finanční dotace.

Na řadě vysokých škol vznikla střediska podpory studia zdravotně postižených studentů a vyrovnání jejich podmínek ke studiu i servis poradenského charakteru, které slouží studentům vysokých škol v akreditovaných studijních programech i v celoživotním vzdělávání. Poskytují komplexní podpůrný program technických, poradenských a někdy i terapeutických služeb. Jsou to především střediska pro podporu studia zrakově postižených, která poskytují digitalizaci tištěných textů, možnost vytisknout text v Braillově písmu, připravují zvukovou podobu textů a další služby. Technická univerzita v Liberci, kde se soustřeďuje větší počet zdravotně postižených studentů, ve spolupráci s univerzitní knihovnou vybavila uzlová místa univerzity speciálními telefony pro zrakově postižené a psací telefony pro sluchově postižené. O náklady se dělí MŠMT, univerzita svými prostředky a sponzorské dary. Činnost středisek podpory studia zdravotně postižených studentů je financována podle charakteru činnosti z rozvojových programů, z Fondu rozvoje vysokých škol a z Fondu vzdělávací politiky.

Střediska podpory studia zdravotně postižených:

Centrum Tereza (Fakulta jaderná a fyzikálně inženýrská Českého vysokého učení technického) – v rámci celoživotního vzdělávání nabízí studijní program Informační technologie pro zrakově postižené. Centrum Tereza svými moderními elektronickými pomůckami slouží zrakově postiženým studentům všech vysokých škol různých studijních programů k usnadnění studia a tak zajišťuje princip rovného přístupu k informacím. Je centrem integrovaného vysokoškolského studia zrakově postižených; slouží především studentům softwarového inženýrství, avšak je přístupná studentům ostatních vysokých i středních nebo základních škol. Pro ty, kteří dosud s počítačem nebo kompenzačními pomůckami nepracovali, jsou pořádány individuální i skupinové kurzy.

Institut rehabilitace zrakově postižených (Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze) – slouží svými programy především zrakově postiženým studentům vysokých škol v pregraduálním studiu i v celoživotním vzdělávání. Dále vykazuje činnost edukační (školí instruktory prostorové orientace, pořádá semináře pro učitele a vychovatele ze základních škol z oblasti pedagogiky zrakově postižených), odbornou, konzultační a osvětovou.

Středisko pro pomoc studentům se specifickými nároky (Masarykova univerzita) - pomoc zejména smyslově postiženým studentům. Zajišťuje též celoživotní vzdělávání zrakově postižených. Zájemce starších věkových skupin vzdělává v oblasti informačních technologií, jejichž cílem je překlenout nedostatek profesního nebo společenského uplatnění.

Tlumočnické služby pro neslyšící (Janáčkova akademie múzických umění v Brně) – pomoc sluchově postiženým studentům

V roce 2004 bylo na činnost těchto středisek poskytnuto z výše uvedených zdrojů 7 507 tis. Kč.

Na podporu studia studentů se zdravotním postižením bylo v roce 2004 prostřednictvím rozvojových programů, Fondu rozvoje vysokých škol a Fondu vzdělávací politiky MŠMT poskytnuto celkem 22 155 tis. Kč.

Studijní programy určené pro zdravotně postižené:

bakalářský studijní program Výchovná dramatika pro neslyšící (Janáčkova akademie múzických umění v Brně),

integrováný bakalářský studijní program Dramatická umění (Akademie múzických umění v Praze),

integrováný bakalářský i navazující magisterský studijní program Aplikovaná tělesná výchova (Fakulta tělesné kultury Palackého univerzity v Olomouci),

bakalářský studijní program Tělesná a zdravotní výchova pro zdravotně postižené (Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy v Praze),

bakalářský studijní program Čeština v komunikaci pro neslyšící (Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze),

bakalářský studijní program Učitelství pro mateřské školy, upravený i pro neslyšící (Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové),

magisterský studijní program Učitelství pro 1. stupeň základní školy, upravený i pro neslyšící studenty (Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové),

integrováný bakalářský studijní program Rehabilitační- psychosociální péče o postižené děti, dospělé a staré osoby (Zdravotně sociální fakulta Jihočeské univerzity),

integrováný studijní program Hudební umění, zejména pro absolventy Ježkovy konzervatoře Praha (Hudební fakulta Janáčkovy akademie múzických umění v Brně)

13.2.3: Nadále vyhlášovat dotační programy zaměřené na podporu zdravotně postižených v ČR, zejména:	
- Program podpory občanských sdružení a humanitárních organizací, - Program veřejně prospěšných aktivit občanských sdružení zdravotně postižených občanů a - Národní plán vyrovnávání příležitostí pro občany se zdravotním postižením. (Vychází ze stejnojmenného Národního plánu a je určen především na podporu projektů, které nemohou být dotovány z výše uvedených programů).	
Odpovědnost:	MZ
Spolupráce:	všechny resorty, především MPSV, MŠMT a nositelé úkolů - dotované organizace zdravotně postižených a chronicky nemocných občanů.
Termíny:	vyhlásování dotačních programů a ostatní Termíny upravuje usnesení vlády k hlavnímu oblastem státní podpory vůči nestátním neziskovým organizacím.

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v rámci resortu školství.

Vyhodnocení: Viz také 13.2.2.

V roce 2004 bylo v Programu státní podpory práce s dětmi a mládeží pro volnočasové aktivity podpořeno 2,3 mil. Kč činnost 9 NNO, které pracují ze zdravotně postiženými dětmi a mládeží. Podpořeny byly letní pobytové tábory i celoroční systematická činnost.

13.2.4: Příprava zákonné úpravy „ucelené“ rehabilitace osob se zdravotním postižením	
Odpovědnost:	MPSV
Spolupráce:	MZ, MŠMT
Termíny:	2005

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v rámci resortu školství.

Vyhodnocení:

Zástupce MŠMT, odboru 24-speciálního vzdělávání a institucionální výchovy, je dlouhodobým členem týmu, připravujícího zákon o ucelené rehabilitaci. Text připravovaného zákona byl proto koncipován i z významného pohledu celoživotního vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.

Postupně bylo připraveno několik verzí zákona, dodnes však chybí politická vůle uvedený dokument schválit.

13.4.1: Pokračovat v koordinaci a obnovování sítě certifikovaných ŠPZ (modelové školy, příklady dobré praxe) – s perspektivou přenosu jejich koordinace z centra na kraje	
Odpovědnost:	MZ
Spolupráce:	MŠMT, MV, územní samosprávné celky, SZÚ
Termíny:	do roku 2005

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v rámci resortu školství.

Vyhodnocení: Viz také 13.4.3.

Rozšiřování sítě ŠPZ je pravidelným tématem na seminářích s krajskými školskými koordinátory prevence OŠMS KÚ. Tento postup je základem perspektivy přenosu koordinace certifikovaných ŠPZ z centra na krajská pracoviště SZÚ za garance SZÚ v Praze.

13.4.2: Připravit a realizovat začlenění státní správy a samosprávy na úrovni krajů do odpovědností při koordinaci aktivit ve prospěch rozšiřování počtu škol (ZŠ a MŠ), které se na jejich území budou programově orientovat na podporu zdraví.

Odpovědnost: MV, územní samosprávné celky

Spolupráce: MŠMT, krajsští koordinátoři podpory zdraví ve školách

**Termíny: do konce roku 2003, aby v roce 2004 již převzali plnou odpovědnost;
v dalším období (2005-2015) všechny aktivity opakovat a obnovovat.**

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v rámci resortu školství.

Vyhodnocení: Viz také 13.4.3., 4.1.1.

Podle nově schválených kurikulárních dokumentů se všechny školy v ČR budou programově orientovat na podporu zdraví, chápaného jako vyvážený stav tělesné, duševní a sociální pohody.

Veškeré programy pedagogiky orientované na dítě tuto programovou orientaci dále prohlubují tím, že se více zaměřují na vytváření podmínek takto chápaného zdraví.

Garantem projektu Škola podporující zdraví, který je jedním z těchto programů, je Státní zdravotní ústav, který průběžně vyhlašuje výběrová řízení k zařazení nových zájemců do Národní sítě Škol podporujících zdraví. V praxi k myšlence ŠPZ inklinuje nemalý počet škol, ale z důvodu rozsáhlé administrativy u škol zařazených do sítě ŠPZ nedochází k výraznému nárůstu jejich počtu. Proto se řešením jeví rozšíření stávajícího systému o síť škol sympatizujících se Školami podporujícími zdraví, popřípadě čekatelů na zařazení do sítě těchto škol. Rozšířenému vzorku škol a předškolních zařízení projektu Škol podporujících zdraví by se věnovala krajská pracoviště SZÚ za garance SZÚ v Praze.

15.2.1: Zařadit problematiku integrace zdravotní a sociální péče do vzdělávání zdravotníků (příp. zaměstnanců státní a regionální správy) v komunitní péči, včetně vypracování metodiky vzdělávání

Odpovědnost: MZ

Spolupráce: MŠMT, MPSV, VÚPSV, IPVZ, IDVZ, SVL a OSPDL, SPL a SPLDD, ADP ČR, Centrum pro rozvoj péče o duševní zdraví, ZP, ČLS JEP

Termíny: kurikulum do konce roku 2003, realizace do konce roku 2004

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v rámci resortu školství.

Vyhodnocení:

Pedagogická fakulta Univerzity Hradec Králové uskutečňuje bakalářský studijní program „Specializace v pedagogice“ se studijním oborem „sociální komunikace ve státní správě“

U zdravotnických oborů vzdělání zdravotnického směru ukončených maturitní zkouškou byla tato problematika zpracována.

17.1.1: Zvýšit míru odpovědnosti občana za své zdraví

Odpovědnost: MZ

Spolupráce: MPSV, MŠMT, SZÚ, ZP a ostatní organizace poskytovatelů zdravotní péče, Asociace nemocnic ČR, Asociace českých a moravských nemocnic, PLDD, SPLDD, ÚZIS, NKZP, ČLÉK

Termíny: průběžně v horizontu 5 let

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v rámci resortu školství.

Vyhodnocení: Viz úkol 4.1.1.

IPPP v roce 2004 realizoval výzkum hodnotového žebříčku nadaných adolescentů a způsoby uvažování o jejich budoucím povolání, výzkum zahrnoval i problematiku zdraví jako životní hodnoty u zkoumaných subjektů. Výzkum byl financován z prostředků na projektové financování v celkové výši 165 tis.

18.1.1: Meziresortní spolupráce při úpravě postgraduálního zdravotnického vzdělávání, která by umožnila odborné zdravotnické vzdělávání srovnatelné s ostatními vyspělými zeměmi a akceptovatelné zvláště v zemích Evropské unie.

Odpovědnost: MZ

Spolupráce: MŠMT, MPSV

Termíny: konečný termín úprav v souladu se vstupem ČR do Evropské unie

Stav plnění: Úkol byl splněn.

Vyhodnocení

MŠMT velmi úzce spolupracovalo s odborem ošetřovatelstvím, vzdělávání a výzkumu na MZ při tvorbě vzdělávacích programů oborů vzdělání ukončených maturitní zkouškou a oborů vzdělání vyšších odborných škol. Např. je zastoupeno v pracovní skupině pro přípravu kurikula studijního oboru „porodní asistentka“ harmonizovaného s požadavky Evropské unie.

Postgraduální vzdělávání zdravotníků - nelékařů je výhradně realizováno Národním centru ošetřovatelství a nelékařských zdravotnických oborů v Brně.

19.2.2: Zavést systém celoživotního vzdělávání ve zdravotnictví
Odpovědnost: MZ
Spolupráce: MŠMT, IPVZ, IDVPZ, ČLÉK, ČSK, NKZP
Termíny: projednání Radou pro vzdělávání MZ

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v rámci resortu školství.

Vyhodnocení: Také viz 18.1.1.

Zákon o dalším vzdělávání viz 2.3.1.

Kombinované studium v rámci celoživotního vzdělávání je realizováno ve studijních programech „Ošetřovatelství“ s oborem zdravotní vědy, všeobecná sestra, „Zdravotnická bioanalytika“, „Biofyzika“ s oborem aplikovaná radiobiologie a toxikologie, „Rehabilitace“, „Specializace ve zdravotnictví“ s oborem radiologický asistent.

19.4.1: Zajistit kooperaci při tvorbě Národního programu výzkumu a vývoje
Odpovědnost: Rada vlády pro výzkum a vývoj
Spolupráce: Technologické centrum AV, MZ, MŠMT, MZe, MPSV, MŽP, Akademie věd, Národní lékařská knihovna, IZPE
Termíny: Kontrola průběžně jedenkrát ročně

Stav plnění: Úkol splněn, Národní program výzkumu byl schválen vládou v dubnu 2003.

Rada pro výzkum a vývoj dle zák. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu a vývoje z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o podpoře výzkumu a vývoje) působí s účinností od 1. července 2002.

19.4.2: Dohoda o mezinárodním uznávání úrovně vzdělávání a platnosti dokladů k výkonu zdravotnických povolání
Odpovědnost: MZ
Spolupráce: MŠMT, MPSV, IPVZ, IDVPZ
Termíny: 2010

Stav plnění: Úkol průběžně plněn v rámci resortu školství.

Vyhodnocení:

Pravidla mezinárodního uznávání úrovně vzdělávání a platnosti dokladů k výkonu zdravotnických povolání ošetřují zákon č. 95/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání odborné způsobilosti a specializované způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání lékaře, zubního lékaře a farmaceuta, a zákon č. 96/2004 Sb., o podmínkách získávání a uznávání způsobilosti k výkonu nelékařských zdravotnických povolání a k výkonu činností souvisejících s poskytováním zdravotní péče a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o nelékařských zdravotnických povoláních).

20.1.1: Uspořádat pracovní setkání zástupců resortů k projednání způsobů a metod rozpracování programu ZDRAVÍ 21
Odpovědnost: MZ
Spolupráce: všechny resorty, Rada pro zdraví a životní prostředí
Termíny: leden 2003

Stav plnění: Úkol splněn. Na základě dopisu MŠMT čj. 17489/03-22 MZ uspořádalo pracovní setkání pro zástupce jednotlivých resortů.

20.1.2: Informovat vládu ČR o postupu plnění úkolů vyplývajících z programu ZDRAVÍ 21
Odpovědnost: MZ
Spolupráce: všechny resorty, Rada pro zdraví a životní prostředí
Termíny: 1 x ročně, první zprávu předložit do 30. 9. 2004

Stav plnění: Úkol plněn průběžně v rámci resortu školství.

20.1.5: Rozvíjet činnost Rady pro zdraví a životní prostředí se zaměřením na koordinaci úkolů souvisejících s ochranou a podporou zdraví
Odpovědnost: MZ a Rada pro zdraví a životní prostředí
Spolupráce: resorty zastoupené v Radě zdraví a životního prostředí
Termíny: průběžně

Stav plnění: Zástupce MŠMT je členem Rady pro zdraví a životní prostředí a také i členem pracovní skupiny.

20.1.6: Nadále informovat vládu o plnění Akčního plánu zdraví a prostředí
Odpovědnost: MZ a Rada pro zdraví a životní prostředí
Spolupráce: resorty zastoupené v Radě zdraví a životního prostředí
Termíny: 1 x ročně

Stav plnění: Zástupce MŠMT je členem Rady pro zdraví a životní prostředí a také i členem pracovní skupiny.

Vybrané semináře DVPP (dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků) organizované přímo řízenými organizacemi MŠMT v roce 2004

Vybrané vzdělávací akce DVPP organizované v roce 2004 týkající se problematiky Zdraví 21	Organizátor - přímo řízená organizace MŠMT	Celk. počet vzděl. akcí	Celk. počet odučených hodin	Celk. počet účastníků
alkoholismu, kouření, ostatní návykové látky	PC Praha (nyní NIDV)	3	13	75
cílených preventivní programů včetně psychické relaxace	IPPP	5	76	128
prevence komerčního sexuálního zneužívání a HIV/AIDS	IPPP	7	48	147
prevence násilí a šikany	IPPP	8	115	219
prevence poruch pohybového aparátu	PC Praha (nyní NIDV)	19	74	440
prevence zneužívání návykových látek (alkohol, kouření, nelegální drogy)	IPPP	3	65	87
první pomoci	PC Praha (nyní NIDV)	10	192	128
Rámcových vzdělávacích programů pro předškolní vzdělávání (RVP PV)	PC Praha (nyní NIDV)	18	8	3908
rámcových vzdělávacích programů pro SŠ	PC Praha, VÚP (nyní NIDV)	1	3	15
Rámcových vzdělávacích programů pro základní školy (RVP ZV)	PC Praha(nyní NIDV), VÚP a MŠMT	20	100	3951
výchovy ke zdraví a prevence rizikového chování, prevence úrazů u rizikových skupin	IPPP	9	86	217
vzdělávání pracovníků s dětmi a mládeží	SVIS Prachatice, IDM a IZV Hořovice	148		1 860
zdravé výživy a školního stravování	PC Praha (nyní NIDV)	4	16	89

Přehled vybraných finančních výdajů zaměřených na "Zdraví 21" v roce 2004

Konkrétní finanční podpora poskytnutá vysokoškolským pracovištím :

Název	Celková částka
<u>Projekty na pomoc integrace zdravotně handicapovaných studentů do studia</u>	7 507 tis. Kč

Transformační a rozvojové programy vysokých škol:

Název	Celková částka
Inovace a zkvalitnění přípravy učitelů speciální pedagogiky	2 708 tis.
Příprava učitelů pro výchovu ke zdraví	465 tis.
Pregraduální příprava učitelů pro prevenci soc. patol. jevů	1 110 tis.

Fond rozvoje vysokých škol:

Název	Celková částka
Vzdělávání učitelů v oblasti drog. prevence a vých. ke zdraví	195 tis.
Zřízení pracoviště pro zrak. postižené studenty	255 tis.
Zkvalitnění přípravy učitelů spec. pedagogiky	175 tis.

Ostatní projekty a dotační programy (částka zaokrouhlena):

Název	Celková částka
Sport a škola	25.000.tis.
Fórum výchovy ke zdraví, příručka pro učitele	60 tis.
Sport pro všechny (program zahrnuje i dospělou populaci)	303 070 tis.
Program na podporu sportovních aktivit stárnoucí populace	1520 tis. Kč
Komplexní program prevence zneužívání návykových látek a kurzy pro školní metodiky-projekt	999 tis.
Dotační program na podporu projektů zaměřených na EVVO ve školách	1. 000 tis.
Programy na podporu aktivit v oblasti prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže	20.400.tis.
Program státní podpory práce s dětmi a mládeží	184.000.tis.

Seznam použitých zkratk (doplněný o zkratky používané v resortu školství, mládeže a tělovýchovy)

ADP ČR	Asociace domácí péče České republiky
AT	Protialkoholová poradna
AV ČR	Akademie věd České republiky
BSE	Bovinní spongioformní encephalopatie
CEV	Centrální evidence výsledků výzkumu
CPL	Centrum praktických lékařů
ČBÚ	Český báňský úřad
ČEÚ	Český ekologický ústav
ČGPS	Česká gynekologická a porodnická společnost
ČHMÚ	Český hydrometeorologický ústav
ČIŽP	Česká inspekce životního prostředí
ČLéK	Česká lékařnická komora
ČSK	Česká stomatologická komora
ČŠI	Česká školní inspekce
ČLS JEP	Česká lékařská společnost Jana Evangelisty Purkyně
ČNÚ	Časná novorozenecká úmrtnost
ČOI	Česká obchodní inspekce
ČPS	Česká pediatriká společnost
ČSSZ	Česká správa sociálního zabezpečení
ČSÚ	Český statistický úřad
ČŠI	Česká školní inspekce
ČÚBP	Český úřad bezpečnosti práce
ČZPI	Česká zemědělská a potravinářská inspekce (od 1.1.2003 Státní zemědělská a potravinářská inspekce)
DRG	Systém financování ve zdravotnictví DRG platbou
DVPP	Další vzdělávání pedagogických pracovníků
EIA	Environmental Health Assessment
EMASH	Evropské hnutí lékařů Kouření nebo zdraví
EMRC	European Medical Research Council
EPIDAT	Informační systém infekčních nemocí
EU	Evropská unie
EVVO	Enviromentální výchova, vzdělávání a osvěta
FN	Fakultní nemocnice
GA ČR	Grantová agentura České republiky
GP-HESME	Dokument Za dobrou praxi v řízení zdraví, prostředí a bezpečnosti při práci v podnicích a jiných institucích
HACCP	Hazard acceptable critical control point
HALE	Health Adjusted Life Expectancy
HDP	Hrubý domácí produkt
HFA	Zdraví pro všechny
HS	Hygienické stanice
IDM MŠMT	Institut dětí a mládeže MŠMT
IDVPZ NCONZO v Brně	Institut pro další vzdělávání pracovníků ve zdravotnictví Národní centrum ošetrovatelských a nelékařských

	zdravotnických oborů v Brně (od 19.3.2003)
IPPP	Institut pedagogicko – psychologického poradenství
IPVZ Praha	Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví Praha
IZPE	Institut pro zdravotní politiku a ekonomiku
KPE	Zkažený, chybějící nebo zaplombovaný zub
KSZD	Komerční sexuální zneužívání dětí
KVO	Kardiovaskulární onemocnění
LEHAP	Lokální plány zdraví a životního prostředí
MKN	Mezinárodní klasifikace nemocí
MŠ	Mateřská školka
MD	Ministerstvo dopravy
MF	Ministerstvo financí
MK	Ministerstvo kultury
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MO	Ministerstvo obrany
MPO	Ministerstvo průmyslu a obchodu
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MS	Ministerstvo spravedlnosti
MŠMT	Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy
MV	Ministerstvo vnitra
MZ	Ministerstvo zdravotnictví
MZe	Ministerstvo zemědělství
MŽP	Ministerstvo životního prostředí
VVZ	Věda a výzkum ve zdravotnictví
MZSO	Monitoring zdravotního stavu obyvatelstva
NAPZ	Národní akční plán politiky zaměstnanosti
NCDP	Národní centrum domácí péče
NKZP	Národní koalice zdravotnických pracovníků
NIDV (bývalé PC Praha)	Národní institut pro další vzdělávání
NPH	Nízká porodní hmotnost
NRL	Národní referenční laboratoř
NSZM	Národní síť zdravých měst České republiky
NÚOV	Národní ústav odborného vzdělávání
OECD	Organizace pro ekonomickou spolupráci a rozvoj
OSN	Organizace spojených národů
OSPDL	Odborná společnost praktických dětských lékařů
PL	Psychiatrická léčebna
PLDD	Praktický lékař pro děti a dorost
PÚ	Perinatální úmrtnost
QoL	Quality of Life - kvalita života
RVP	Rámcový vzdělávací program
RVP PV	Rámcový vzdělávací program pro předškolní vzdělávání
RVP ZV	Rámcový vzdělávací program pro základní vzdělávání
RVP GV	Rámcový vzdělávací program pro gymnaziální vzdělávání
SPL ČR	Sdružení praktických lékařů pro dospělé
SPLDD	Sdružení praktických lékařů pro děti a dorost

STD	Sexual transmitted diseases - sexuálně přenosné nemoci
SÚJB	Státní úřad pro jadernou bezpečnost
SÚKL	Státní ústav pro kontrolu léčiv
SVL ČLS JEP	Společnost všeobecného lékařství
SVIS	Středisko vzdělávání, informací a služeb
SVS	Státní veterinární správa
sy.CAN	Syndrom týraného dítěte
SZO	Světová zdravotnická organizace
SZÚ	Státní zdravotní ústav
ŠPZ	Škola podporující zdraví
TOKS	Test na okultní krvácení do stolice
TRN	Tuberkulóza a respirační nemoci
ÚIV	Ústav pro informace ve vzdělávání
ÚZIS ČR	Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky
VaV	Věda a výzkum
VFN	Všeobecná fakultní nemocnice
VL	Všeobecné lékařství
VÚP	Výzkumný ústav pedagogický